

ULUSLARARASI TİCARETTE ÇOK TARAFLI / BÖLGESEL ANLAŞMALAR VE ÖRGÜTLER

GİRİŞ

Uluslararası oluşumlar, küresel sorunlara çözüm getirmede ve dünyanın geleceğini şekillendirmede işlevsel organlardır. Uluslarca paylaşılan hassasiyetler ve bölgesel aksiyon planları kaynakların daha rasyonel kullanımına ve refah içinde yaşamaya katkı sunmaktadır. Küreselleşmenin neticesinde bölgesel aksiyon planları ile coğrafyalar üretim üssü olma hüviyeti kazanarak dünya mal ticaretindeki ağırlığını da arttırmaktadır.

Ticaretin liberalleşmesi çabaları bölgesel olarak AB, MERCOSUR ve ASEAN'ın kuruluş yıllarına; küresel ölçekte ise Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması'na (GATT) dayanmaktadır. Dünya Ticaret Örgütü'nün (DTÖ) 1995'te kurulması ile hız kazanan ticaretin liberalleşmesinde bir yandan çok taraflı anlaşmalar yer alırken, ülkeler eş zamanlı olarak bölgesel anlaşmalara taraf olmaktadır. DTÖ anlaşmaya taraf olmayan ülkelere dair dış ticarete ek engeller barındırmayan anlaşmaları tanımaktadır. DTÖ verilerine göre yürürlükte olan bölgesel ticari anlaşma sayısı 2021 yılında 565'e ulaşmıştır.

Yapılan araştırmalar, bölgesel ticari entegrasyonun üye ülkeler içinde gelir adaletsizliğini azalttığını ve yüksek ekonomik büyümeyi desteklediğini göstermektedir. Bölgesel ticaret anlaşmaları ve oluşumları içinde gelişen ülkeler geçmişe kıyasla daha aktif rol almaktadır. Ancak ticari entegrasyon neticesinde gelişen ülkelerin elde edecekleri yarar üzerinde soru işaretleri bulunmaktadır. Gelişen ülkelerin bölgesel oluşum ve anlaşmalardan elde edecekleri avantajlar, oluşacak gelişmeleri yakından takip etmesine ve beliren fırsatları yakalamasına bağlı olarak değişkenlik gösterecektir.

Bu kapsamda, Makine ve Aksamları İhracatçıları Birliği olarak Ekim 2021 itibarıyla güncellediğimiz "Uluslararası Ticarete Çok Taraflı/Bölgesel Anlaşmalar Ve Örgütler" bilgi notunda OECD ve BM gibi köklü uluslararası örgütlerin yanında RCEP gibi son dönem ticari ortaklık anlaşmalarına ve ülkemizin yürürlükte olan serbest ticaret anlaşmalarına (STA) yer verilmiştir.

Saygılarımızla
Makine İhracatçıları Birliği

İÇİNDEKİLER

AVRUPA SERBEST TİCARET BİRLİĞİ (EFTA)	4
BATI AFRIKA DEVLETLERİ EKONOMİK TOPLULUĞU (ECOWAS)	6
BİRLEŞMİŞ MİLLETLER (BM)	8
DÜNYA TİCARET ÖRGÜTÜ (DTÖ)	12
EKONOMİK İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI (EİT)	22
GÜNEY AMERİKA ÜLKELERİ ORTAK PAZARI (MERCOSUR)	24
GÜNEYDOĞU ASYA ÜLKELERİ BİRLİĞİ (ASEAN).....	27
GÜNEY AFRIKA GÜMRÜK BİRLİĞİ (SACU).....	30
GELİŞEN SEKİZ ÜLKE (D8).....	32
İSLAM İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI (İİT)	34
İKTİSADİ İŞ BİRLİĞİ VE KALKINMA TEŞKİLATI (OECD)	37
KARADENİZ EKONOMİK İŞBİRLİĞİ ÖRGÜTÜ (KEİ).....	40
KÖRFEZ ARAP ÜLKELERİ İŞBİRLİĞİ KONSEYİ (KİK)	43
KUZAY AMERİKA SERBEST TİCARET BÖLGESİ (NAFTA)	45
PETROL İHRAÇ EDENLER ÖRGÜTÜ (OPEC)	48
SERBEST TİCARET ANLAŞMALARI (STA).....	50
ŞANGHAY İŞBİRLİĞİ ÖRGÜTÜ (ŞİÖ).....	54
G20 - THE GROUP OF 20.....	56
TRANS PASİFİK ORTAKLIĞI ANLAŞMASI (TPA)	59
GÜNEY ASYA BÖLGESEL İŞBİRLİĞİ ÖRGÜTÜ (SAARC)	61
BÖLGESEL KAPSAMLI EKONOMİK ORTAKLIK ANLAŞMASI (RCEP)	63
MIKTA (MEKSİKA, ENDONEZYA, KORE, TÜRKİYE, AVUSTRİYA).	65

AVRUPA SERBEST TİCARET BİRLİĞİ (EFTA) (EUROPEAN FREE TRADE ASSOCIATION)

KURULUŞ TARİHİ VE YERİ

3 Mayıs 1960 - Stockholm / İSVEÇ

ÜYELER

Mevcut Üye Ülkeler: İzlanda, Norveç, Lihtenştayn, İsviçre

Kurucu Üye Ülkeler: Avusturya, Danimarka, Norveç, Portekiz, İsveç, İsviçre ve İngiltere

SEKRETERYA

Merkez Sekreteryası

Rue de Varembe, 9-11, 1211 Geneva 20 SWITZERLAND

T: +41 22 332 26 00 | **F:** +41 22 332 26 77

M: mail.gva@efta.int | **W:** www.efta.int

Belçika Sekreteryası

Avenue des Arts 19H 1000 Brussels, BELGIUM

T: +32 2 286 17 11 | **M:** mail.bxl@efta.int

TEMEL ORGANLARI

Her ülkenin bir temsilcisi ile temsil edildiği ve bağlayıcı karar alabilen Konsey, EFTA ve Finlandiya Ortak Konseyi, Konsey Komiteleri, Danışma Komitesi ve Sekreterliktir. Örgütün merkezi, İsviçre'nin Cenevre kentindedir.

KURULUŞ AMACI

EFTA'nın amacı, gıda maddeleri dışındaki maddeler için aralarındaki gümrük duvarlarını kaldırarak sanayi malları alanında serbest bir ticaret bölgesi oluşturmaktır. EFTA üyeleri, üçüncü ülkeler ile yapılan sınaî ürün ticaretinde ortak gümrük tarifesi uygulamamaktadırlar.

EFTA TİCARET SİSTEMİ

EFTA ülkeleri kendi aralarında sanayi ürünlerinde gümrük ve eş etkili vergilerle diğer kısıtlamaları kaldırmışlar, ancak üçüncü ülkelere ulusal mevzuatlarını uygulamayı sürdürmüşlerdir.

EFTA ile Avrupa Topluluğu arasında 22 Ekim 1991 tarihinde "EFTA-AT Ekonomik Birlik Antlaşması" imzalanmıştır. Bu antlaşmaya göre AT ve EFTA üyesi ülkelerde üretim faktörlerinin serbest dolaşımı sağlanarak bir ekonomik geniş alan oluşturulmuştur (EEA - Avrupa Ekonomik Alanı). Üyelerinin bir kısmının AET (AB)'ye katılmasıyla EFTA eski önemini yitirmiştir. Diğer taraftan EFTA ile bazı ülkeler arasında (Kostarika/Panama, Hong Kong gibi) daha sonra STA'lar da imzalanmıştır.

BATI AFRİKA DEVLETLERİ EKONOMİK TOPLULUĞU (ECOWAS) (ECONOMIC COMMUNITY OF WEST AFRICAN STATES)

KURULUŞ TARİHİ VE YERİ

28 Mayıs 1975 – Lagos / NİJERYA

ÜYELER

15 ülke (6,1 milyon km²'lik bir coğrafi alanı, 300 milyonun üzerinde nüfusu kapsamaktadır).

Benin, Burkina Faso, Fildişi Sahili, Gambiya, Gana, Gine, Gine Bissau, Liberya, Mali, Nijer, Nijerya, Senegal, Sierra Leone, Togo, Yeşil Burun Adaları (Cape Verde).

**Moritanya 2000 yılında üyelikten ayrılmıştır.*

**Türkiye, Abuja Büyükelçiliğimiz kanalıyla Mayıs 2005'ten bu yana Örgüt'e gözlemci statüsünde akreditedir.*

MERKEZİ

Abuja - NİJERYA

W: <http://www.ecowas.int/>

ECOWAS Sekreterliği 2007'de Başkan, Başkan Yardımcısı ve yedi komiserden oluşan dokuz üyeli bir komisyona dönüştürülmüştür.

Komiserlerin sayısı 2013'de 12'den 15'e çıkartılmıştır.

TEMEL ORGANLARI

- Komisyon
- ECOWAS Yatırım ve Kalkınma Bankası
- Topluluk Parlamentosu
- Topluluk Adalet Divanı

ECOWAS Komisyonu ve **EBID**; ECOWAS'ın politikalarını uygulamak için tasarlanmış, üye ülkelerde bir dizi programı takip eden ve geliştirme projelerini yürüten iki ana organı/kurumudur. Bu projeler, birlik-içi yol inşaatlarını, telekomünikasyonu, tarımsal enerjiyi ve su kaynaklarını geliştirme projelerini içermektedir.

KURULUŞ AMACI

ECOWAS'ın kuruluş amaçları Batı Afrika bölgesinde;

- Üye ülkelerde halkın refahını artırmak,
- Sürdürülebilir ekonomik büyüme ve kalkınma sağlamak,
- Bölge içinde iş birliğini geliştirmek ve bütünleşmeyi sağlamaktır.

Malların, hizmetlerin ve insanların serbest dolaşımı ve topluluk dışından yapılan ithalatta ortak gümrük tarifesi uygulanmasını öngören ortak pazar ve ortak para birimine sahip bir ekonomik ve siyasi birlik kurmak için kurulan ECOWAS Afrika kıtasının önemli organizasyonu haline gelerek enerji, ulaşım ve telekomünikasyon alanında birçok altyapı projesini gerçekleştirmiştir. ECOWAS, AB dahil çok taraflı kuruluşlar ve Batılı ülkelerle iş birliğine önem vermektedir.

TÜRKİYE-ECOWAS TİCARET VE YATIRIM İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASI

2018 yılı Şubat ayında İstanbul'da Ekonomi Bakanlığı ev sahipliğinde ve DEİK organizasyonunda Türkiye-ECOWAS İş Forumu düzenlenmiş ve forum sırasında Türkiye-ECOWAS Ticaret ve Yatırım İşbirliği Anlaşması imzalanmıştır. Bu kapsamda kurulacak bir Komisyon ile tüm konuların ele alınmasına karar verilmiştir.

Türkiye ile ECOWAS arasında mal, hizmet, insan, finansman ve paranın serbestçe dolaşımını sağlayacak bir Serbest Ticaret Anlaşması için hareket edilmesi yönünde mutabık kalınmıştır.

UNITED NATIONS

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER (BM)

KURULUŞ TARİHİ VE YERİ

24 Ekim 1945 - San Francisco / ABD

(II. Dünya Savaşı'nın ardından yaşanan savaşların ve barışa yönelik tehditlerin tekrarını önlemek amacıyla, aralarında **Türkiye**'nin de bulunduğu 51 kurucu ülkenin BM'nin kurucu antlaşması BM Şartı'nı imzalamasıyla).

ÜYELER

193 ülke

MERKEZİ

New York / ABD (Cenevre, Nairobi ve Viyana'da da ofisleri bulunmaktadır.)

46th Street, 1st Avenue, New York City, NY 10017

T: +1 212 963 4475 | W: <http://www.un.org>

TEMEL ORGANLARI

Genel Kurul: BM'nin üst düzey karar alan ve politikalarını belirleyen organdır. Her yıl Eylül ayında düzenlenen genel kurul toplantıları New York'taki merkezinde devlet başkanları düzeyinde yapılmaktadır. Görevleri arasında, birliğin bütçesini gözden geçirme, Güvenlik Konseyi geçici üyelerini atama, diğer bölümlerinden raporlar alma ve genel kurul kararları adı altında kararlar çıkarmak vardır.

Güvenlik Konseyi (BMGK): Uluslararası barış ve güvenliği korumaktan sorumlu organdır. Konseyin 5 daimi (ABD, Çin, İngiltere, Fransa ve Rusya) ve iki yıllığına seçilen 10 geçici üyesi bulunur. Konsey Başkanlığı ise ayda bir üye ülkeler arasında el değiştirir.

Ekonomik ve Sosyal Konsey (EKOSOK): Genel Kurul tarafından seçilen 54 üyeden oluşur. Ekonomik ve sosyal sorunlarla ilgili tavsiyede bulunur, raporlar ve anlaşma tasarıları hazırlar.

Vesayet Konseyi: 7 üye devletin yönetimi altına verilen 11 bölgesel yönetimin denetimini sağlamak ve bu bölgelerin kendi özerk yönetimlerini kurmaları ya da bağımsız olmaları için yeterli adımların atılmasını garanti etmek üzere kurulmuştur. Söz konusu bölgeler, 1994 yılına kadar, gerek ayrı devletler olarak gerekse de bağımsız komşu devletlere katılarak özerk yönetimlerini kurmuş ya da bağımsızlıklarına kavuşmuştur. Görevi biten Vesayet Konseyi gerek görülmesi halinde danışılacak bir yapıya dönüştürülmüştür.

Uluslararası Adalet Divanı: BM'nin yargı organıdır. Diğer organların aksine Lahey/Hollanda'da yerleşiktir. Yargıçlar değişik ülkelerden seçilir, böylece dünyadaki değişik hukuk sistemlerinin temsil edilmesi amaçlanır.

BM Sekreteryası: Genel Kurul ve diğer organların ortaya koyduğu program ve politikaları uygular.

KURULUŞ AMACI

Kuruluş amacı: Uluslararası barış ve güvenliği korumaktır.

Diğer amaçları: İnsan haklarını korumak, sosyal ilerlemeyi ve yaşam standartlarını desteklemek, uluslararası ekonomik ve sosyal iş birliğini geliştirmek, sürdürülebilir gelişmeyi desteklemektir.

TÜRKİYE - BM İLİŞKİLERİ

Üye devletler, BM'ye uluslararası sistemdeki ağırlıklarıyla ve ekonomik güçleriyle orantılı zorunlu ve gönüllü katkı sağlamaktadırlar. Ülkemizin BM zorunlu bütçesine katkı payı 2013 yılında % 0,617 iken, 2014 yılında yüzde 1 seviyesini aşarak BM bütçesinin %1,328'ine ulaşmıştır. Böylelikle **Türkiye** BM'ye en fazla katkıda bulunan ülkeler arasında 25. sıradan 16. sıraya yükselmiştir.

2016-2018 bütçe döneminde ülkemizin BM genel bütçesine katkı payı % 1.018 iken 2019-2021 bütçe döneminde % 1.371 olarak belirlenmiştir.

Türkiye, 1951-1952, 1954-55, 1961 ve 2009-2010 dönemlerinde BM Güvenlik Konseyi Geçici Üyeliği yaptı. 2011 yılında BM 4. En Az Gelişmiş Ülkeler Konferansı'na, 2016 yılında Dünya İnsani Zirvesi'ne ev sahipliği yaptı.

Kore, Somali, Bosna-Hersek, Kosova, Liberya, Haiti, Arnavutluk, Makedonya, Demokratik Kongo Cumhuriyeti, Sudan, Irak, Libya, Afganistan, Lübnan, Gürcistan, Filistin, Doğu Timor başta olmak üzere birçok ülke ve bölgede **Türkiye**, Barış Gücü Misyonlarına katkı sunmuştur.

BM FONLARI VE PROGRAMLARI, ÖZERK KURULUŞLAR

PROGRAMLAR VE FONLAR

UNDP	Kalkınma Programı
UNICEF	Çocuklara Yardım Fonu
UNHCR	Mülteciler Yüksek Komiseri Ofisi
WFP	Dünya Gıda Programı
UNODC	Uyuşturucu ve Suç Ofisi
UNFPA	Nüfus Fonu
UNCTAD	Ticaret ve Kalkınma Konferansı
UNEP	Çevre Programı
UNRWA	Yakındoğu Filistin Mültecilerine Yardım Ajansı
UN Women	BM Kadın Birimi
UN-Habitat	İnsan Yerleşimleri Programı

İŞ BİRLİĞİ KURULUŞLARI

World Bank	Dünya Bankası
IMF	Uluslararası Para Fonu
WHO	Dünya Sağlık Örgütü
UNESCO	Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü
ILO	Uluslararası Çalışma Örgütü
FAO	Gıda ve Tarım Örgütü
IFAD	Uluslararası Tarımsal Kalkınma Fonu
IMO	Uluslararası Denizcilik Örgütü
WMO	Dünya Meteoroloji Örgütü
WIPO	Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü
ICAO	Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü
ITU	Uluslararası Telekomünikasyon Birliği
UNIDO	Sınaî Kalkınma Örgütü
UPU	Dünya Posta Birliği
UNWTO	Dünya Turizm Örgütü

DİĞER KURULUŞLAR

UNAIDS	BM HIV Programı
UNISDR	Afetlerin Azaltılması Uluslararası Stratejisi Programı
UNOPS	Proje Hizmetleri Ofisi

BAĞLANTILI KURULUŞLAR

IAEA	Uluslararası Atom Enerjisi Kurumu,
IOM	Uluslararası Göç Örgütü
WTO	Dünya Ticaret Örgütü
CTBTO	Nükleer Denemelerin Yasaklanması Anlaşması Örgütü
OPCW	Kimyasal Silahların Yasaklanması Örgütü

DÜNYA TİCARET ÖRGÜTÜ (DTÖ)

KURULUŞ TARİHİ

1 Ocak 1995

1947-1993 yılları arasında Uruguay Müzakerelerine taraf olan ülkeler arasında Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması (GATT) çerçevesinde yapılan 8 görüşme sonrasında kurulmuştur.

ÜYELER

164 üye, 23 gözlemci üye

**Türkiye'nin de içerisinde yer aldığı üye ülkelerin listesi ek'tedir.*

SEKRETERYA

Rue de Lausanne, 154 Case postale 1211 Cenevre / İSVİÇRE

T: +41 (0)22 739 51 11 | M: enquiries@wto.org | W: <https://www.wto.org>

TEMEL ORGANLARI

DTÖ'nün temel karar alma organı Bakanlar Konferansı'dır. İki yılda bir toplanması gereken Bakanlar Konferansı'nın düzenlenmediği dönemlerde, Genel Konsey DTÖ'nün günlük işleyişine ilişkin her türlü kararı alma yetkisine sahiptir.

Genel Konsey'in altında faaliyet gösteren Komiteler farklı konularda çalışmalar yürütmektedir. Gerektiğinde farklı konularda çalışmak üzere alt çalışma grupları oluşturma imkânı her zaman mevcuttur.

KURULUŞ AMACI

DTÖ'nun kuruluş amaçları;

- Üye devletlerin birbirleriyle adil ve tam rekabet koşulları altında ticaret yapabilecekleri serbest ve açık bir ticaret sistemi oluşturmak,
- Üye ülkelerin ticaret ve ekonomi alanındaki ilişkilerini geliştirmek,
- Tam istihdamı gerçekleştirmek,
- Reel gelir ile gerçek talep hacmindeki istikrarlı artışı sağlamak,
- Mal ve hizmet üretim ve ticaretini geliştirmek,
- Dünya kaynaklarının sürdürülebilir kalkınma hedefine en uygun bir şekilde kullanımına imkan vermek,
- Farklı ekonomik düzeydeki ülkelerin ihtiyaç ve endişelerine cevap verecek şekilde mevcut kaynakları geliştirmektir.

DTÖ'YE KATILIM SÜRECİ

Bir ülke veya gümrük bölgesinin DTÖ'ye katılım süreci, ilgili katılım talebinin DTÖ Sekreteryası'na iletilmesi ile başlamaktadır. Sonrasında oluşturulan "Katılım Çalışma Grubu", talepte bulunan ülkenin ekonomik ve ticari uygulamalarını, DTÖ kural ve disiplinlerine uygunluğunu incelemektedir.

Katılım sürecinin ne kadar zaman alacağı, başvuran ülkenin ekonomik büyüklüğü, serbest ticaret kurallarına uyum yönünde gösterdiği çaba gibi bir dizi faktör ile yakından ilişkilidir. Katılım Çalışma Grubu faaliyetlerine paralel olarak ilerleyen mal ve hizmet ticaretine yönelik ikili taviz müzakereleri de katılım sürecinin tamamlanmasında belirleyici rol üstlenmektedir.

DTÖ TİCARET POLİTİKALARINI GÖZDEN GEÇİRME MEKANİZMASI

DTÖ üyesi ülkelerin ticari mevzuat ve uygulamalarında daha fazla şeffaflık ve anlaşılabilirlik sağlanması, üye ülkelerin Çok Taraflı Ticaret Anlaşmaları ile getirilen kural, düzenleme ve taahhütlere bağlılığının artırılması ve böylece daha düzgün işleyen birçok taraflı ticaret sistemine ulaşılması amacıyla;

- Dünya ticaretinden en çok pay alan dört ülke iki yılda bir,
- Aralarında **Türkiye**'nin de yer aldığı 16 ülke dört yılda bir,
- Diğer DTÖ üyesi ülkeler ise 6 yılda bir olmak üzere, düzenli aralıklarla "gözden geçirme toplantıları"na tabi tutulmaktadır.

Türkiye, şimdiye kadar sonuncusu 15 ve 17 Mart 2016 tarihlerinde olmak üzere altı ayrı incelemeye tabi tutulmuştur.

ÜLKEMİZ AÇISINDAN ÖNEM TAŞIYAN DTÖ ANLAŞMALARİ

DTÖ Anlaşmaları, mal, hizmetler ve fikri mülkiyet alanlarını kapsamaktadır. GATT 1947, DTÖ Anlaşmaları açısından esas alınacak genel çerçeveyi çizmektedir. Mal ticaretine ilişkin ülkemizi de yakından ilgilendiren anlaşmalar;

- Tarım Anlaşması,
- Anti- Damping Anlaşması,
- Sübvansiyonlar ve Telafi Edici Önlemler Anlaşması,
- Koruma Önlemleri Anlaşması,
- Ticarete Teknik Engeller Anlaşması,
- Sağlık ve Bitki Sağlığı Önlemleri Anlaşması,
- Gümrük Kıymeti Anlaşması,
- Sevk Öncesi İnceleme Anlaşması,
- Menşe Kuralları Anlaşması,
- İthalat Lisansları Anlaşmasıdır.

GÜMRÜK TARİFELERİ VE TİCARET GENEL ANLAŞMASI (GATT)

1947-48 yıllarında, Havana’da toplanan 50’ye yakın ülke temsilcisi bir araya gelerek, uluslararası ticaretin serbestleştirilmesi amacıyla “geçici olarak” Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması’nı (GATT) imzalamıştır.

Mal ticaretine ilişkin çok taraflı kuralları belirleyen GATT’ın temel amacı, üye devletlerin birbirleriyle adil ve tam rekabet koşulları altında ticaret yapabilecekleri serbest ve açık bir ticaret sistemi oluşturmaktır. Bununla beraber ithalat vergilerini azaltmak, uluslararası ticaretin önündeki tüm engelleri kaldırmak ve ticarete ayırıcı uygulamalara son vermek amaçlar arasındadır.

23 kurucu üye, 45 bin kalem malın gümrük tarifinde karşılıklı taviz vermiştir.

GATT, içerdiği kurallar itibarıyla temelde dört ilkeye dayanmıştır;

- Gümrük vergilerinin indirilerek konsolide edilmesi,
- En çok kayırlan ülke kaydı (Bir üye ülke, herhangi bir ülkeye tanıdığı elverişli bir rejimi koşulsuz olarak tüm üye ülkelere uygulamak zorundadır.),
- Uygulamada şeffaflığın sağlanması,
- Ulusal düzeyde ayırıcılık yapma yasağı getirilmesi.

Dünya Ticaret Örgütü (WTO), 1 Ocak 1995’te, Ticaret ve Gümrük Tarifeleri Genel Anlaşması'nın (GATT) yerine kurulmuştur.

DTÖ’nün amaçları GATT ile belirlenen amaçların genişletilmiş halidir.

**Türkiye GATT’a 1951 yılında Torquay Turu sırasında taraf olmuş ve DTÖ’nün de kurucu üyeleri arasında yer almıştır.*

EK: DTÖ ÜYE ÜLKELER LİSTESİ

ÜYE ÜLKELER	ÜYELİK TARİHİ
ABD	1 Ocak 1995
Afganistan	29 Temmuz 2016
Almanya	1 Ocak 1995
Angola	23 Kasım 1996
Antigua ve Barbuda	1 Ocak 1995
Arjantin	1 Ocak 1995
Avrupa Birliği	1 Ocak 1995
Avustralya	1 Ocak 1995
Avusturya	1 Ocak 1995
Bahreyn	1 Ocak 1995
Bangladeş	1 Ocak 1995
Barbados	1 Ocak 1995
Belçika	1 Ocak 1995
Belize	1 Ocak 1995
Benin	22 Şubat 1996
Birleşik Arap Emirlikleri	10 Nisan 1996
Birleşik Krallık	1 Ocak 1995
Bolivya	12 Eylül 1995
Botswana	31 Mayıs 1995
Brezilya	1 Ocak 1995
Brunei	1 Ocak 1995
Bulgaristan	1 Aralık 1996
Burkina Faso	3 Haziran 1995
Burundi	23 Temmuz 1995

Cezayir	8 Eylül 2000
Cibuti	31 Mayıs 1995
Çad	19 Ekim 1996
Çekya	1 Ocak 1995
Çin	11 Aralık 2001
Danimarka	1 Ocak 1995
Demokratik Kongo Cumhuriyeti	1 Ocak 1997
Dominik Cumhuriyeti	9 Mart 1995
Dominika	1 Ocak 1995
Ekvator	21 Ocak 1996
El Salvador	7 Mayıs 1995
Endonezya	1 Ocak 1995
Ermenistan	5 Şubat 2003
Estonya	13 Kasım 1999
Esvatini	1 Ocak 1995
Fas	1 Ocak 1995
Fiji	14 Ocak 1996
Fildişi Sahili	1 Ocak 1995
Filipinler	1 Ocak 1995
Finlandiya	1 Ocak 1995
Fransa	1 Ocak 1995
Gabon	1 Ocak 1995
Gambiya	23 Ekim 1996
Gana	1 Ocak 1995
Gine	25 Ekim 1995
Gine-Bissau	31 Mayıs 1995
GKRY	30 Temmuz 1995
Grenada	22 Şubat 1996

Guatemala	21 Temmuz 1995
Guyana	1 Ocak 1995
Güney Afrika	1 Ocak 1995
Güney Kore	1 Ocak 1995
Gürcistan	14 Haziran 2000
Haiti	30 Ocak 1996
Hırvatistan	30 Kasım 2000
Hindistan	1 Ocak 1995
Hollanda	1 Ocak 1995
Honduras	1 Ocak 1995
Hong Kong	1 Ocak 1995
İrlanda	1 Ocak 1995
İspanya	1 Ocak 1995
İsrail	21 Nisan 1995
İsveç	1 Ocak 1995
İsviçre	1 Temmuz 1995
İtalya	1 Ocak 1995
İzlanda	1 Ocak 1995
Jamaika	9 Mart 1995
Japonya	1 Ocak 1995
Kamboçya	13 Ekim 2004
Kamerun	13 Aralık 1995
Kanada	1 Ocak 1995
Karadağ	29 Nisan 2012
Katar	13 Ocak 1996
Kazakistan	30 Kasım 2015
Kenya	1 Ocak 1995
Kırgızistan	20 Aralık 1998

Kolombiya	30 Nisan 1995
Kongo	27 Mart 1997
Kosta Rika	1 Ocak 1995
Kuveyt	1 Ocak 1995
Kuzey Makedonya	4 Nisan 2003
Küba	20 Nisan 1995
Laos	2 Şubat 2013
Lesotho	31 Mayıs 1995
Letonya	10 Şubat 1999
Liberya	14 Temmuz 2016
Lihtenştayn	1 Eylül 1995
Litvanya	31 Mayıs 2001
Lüksemburg	1 Ocak 1995
Macaristan	1 Ocak 1995
Madagaskar	17 Kasım 1995
Makao	1 Ocak 1995
Malavi	31 Mayıs 1995
Maldivler	31 Mayıs 1995
Malezya	1 Ocak 1995
Mali	31 Mayıs 1995
Malta	1 Ocak 1995
Mauritius	1 Ocak 1995
Meksika	1 Ocak 1995
Mısır	30 Haziran 1995
Moğolistan	29 Ocak 1997
Moldova	26 Temmuz 2001
Moritanya	31 Mayıs 1995
Mozambik	26 Ağustos 1995

Myanmar	1 Ocak 1995
Namibya	1 Ocak 1995
Nepal	23 Nisan 2004
Nijer	13 Aralık 1996
Nijerya	1 Ocak 1995
Nikaragua	3 Eylül 1995
Norveç	1 Ocak 1995
Orta Afrika Cumhuriyeti	31 Mayıs 1995
Pakistan	1 Ocak 1995
Panama	6 Eylül 1997
Papua Yeni Gine	9 Haziran 1996
Paraguay	1 Ocak 1995
Peru	1 Ocak 1995
Polonya	1 Temmuz 1995
Portekiz	1 Ocak 1995
Romanya	1 Ocak 1995
Ruanda	22 Mayıs 1996
Rusya Federasyonu	22 Ağustos 2012
Saint Kitts ve Nevis	21 Şubat 1996
Saint Lucia	1 Ocak 1995
Saint Vincent ve Grenadinler	1 Ocak 1995
Samoa	10 Mayıs 2012
Senegal	1 Ocak 1995
Seyşeller	26 Nisan 2015
Sierra Leon	23 Temmuz 1995
Singapur	1 Ocak 1995
Slovakya	1 Ocak 1995
Slovenya	30 Temmuz 1995

Solomon Adaları	26 Temmuz 1996
Sri Lanka	1 Ocak 1995
Surinam	1 Ocak 1995
Suudi Arabistan	11 Aralık 2005
Şili	1 Ocak 1995
Tacikistan	2 Mart 2013
Tanzanya	1 Ocak 1995
Tayland	1 Ocak 1995
Tayvan	1 Ocak 2002
Togo	31 Mayıs 1995
Tonga	27 Temmuz 2007
Trinidad ve Tobago	1 Mart 1995
Tunus	29 Mart 1995
Türkiye	26 Mart 1995
Uganda	1 Ocak 1995
Ukrayna	16 Mayıs 2008
Umman	9 Kasım 2000
Uruguay	1 Ocak 1995
Ürdün	11 Nisan 2000
Vanuatu	24 Ağustos 2012
Venezuela	1 Ocak 1995
Vietnam	11 Ocak 2007
Yemen	26 Haziran 2014
Yeni Zelanda	1 Ocak 1995
Yeşil Burun Adaları	23 Temmuz 2008
Yunanistan	1 Ocak 1995
Zambiya	1 Ocak 1995
Zimbabwe	5 Mart 1995

GÖZLEMCİ ÜYE ÜLKELER

Cezayir	Irak
Andora	Lübnan
Azerbaycan	Libya
Bahamalar	Sao Tomé and Príncipe
Belarus	Sırbistan
Butan	Somali
Bosna Hersek	Güney Sudan
Komorlar	Sudan
Curaçao	Suriye
Ekvator Ginesi	Doğu Timor
Etiyopya	Türkmenistan
Vatikan	Özbekistan
İran	

EKONOMİK İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI (EİT) ECONOMIC COOPERATION ORGANIZATION (ECO)

KURULUŞ TARİHİ VE YERİ

1985 – Tahran / İRAN

Türkiye, İran ve Pakistan arasında bölgesel ekonomik işbirliğini geliştirmek amacıyla 1964 yılında kurulmuş olan Kalkınma İçin Bölgesel İşbirliği Teşkilatı'nın (Regional Cooperation for Development) devamı olarak, aynı hukuki zemin üzerinde ancak farklı bir isimle faaliyete geçmiştir. 1992 yılında Orta Asya Cumhuriyetleri ve Azerbaycan'ı da kapsayacak şekilde genişlemiştir.

ÜYELER

Kurucu Ülkeler: **Türkiye**, İran, Pakistan.

Diğer Üye Ülkeler: Afganistan, Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Tacikistan, Türkmenistan.

Gözlemci Üye: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti.

SEKRETERYA

No. 1, Golbou Alley, Kamranieh St., Tahran, İran Posta Kodu: 1951933114

T: +98(21) 22831733-4 & 22292066 | **F:** +98(21) 22831732

M: registry@eco.int | **W:** http://www.eco.int/

TEMEL ORGANLARI

Zirve: Üye ülkelerin Hükümet Başkanlarından oluşur, iki yılda bir toplanır.

Bakanlar Konseyi: Üye ülkelerin Dışişleri Bakanı düzeyinde temsil edildiği organdır. Yılda bir kez toplanır. Ayrıca, EİT kapsamında Sektörel Bakanlar toplantıları da düzenlenmektedir.

Bölgesel Planlama Konseyi: Üye ülkelerin planlama teşkilatlarının başkanları/müsteşarları başkanlığında yılda en az bir defa toplanır.

Daimi Temsilciler Konseyi: Üye ülkelerin Tahran Büyükelçileri ve İran Dışişleri Bakanlığı'nın EİT İşleri'nden Sorumlu Genel Direktöründen oluşmaktadır. Düzenli olarak her ay toplanmaktadır.

Sekreteryaya: Genel Sekreter ve 3 Genel Sekreter Yardımcısı olmak üzere yaklaşık 60 kişiden oluşmaktadır.

Bölgesel Kuruluşlar: EİT Ticaret ve Sanayi Odası, EİT Ticaret ve Kalkınma Bankası, EİT Sigortacılık Koleji ve EİT Mühendislik ve Müşavirlik Şirketi

Uzmanlık Kuruluşları: EİT Kültür Enstitüsü (Tahran), EİT Bilim Vakfı (İslamabad) ve EİT Eğitim Enstitüsü (Ankara)

KURULUŞ AMACI

EİT'in kuruluş amaçları;

- Üye ülkelerin sürdürülebilir ekonomik kalkınması,
- Ticaretin önündeki engellerin kaldırılması ve bölge içi ticaretin teşvik edilmesi,
- EİT bölgesinin artan dünya ticaretinde daha fazla rol alması, üye ülkelerin birbirleriyle ve dünya ile bağlantısını sağlayan ulaştırma ve haberleşme altyapısının geliştirilmesi,
- Ekonomik serbestleşme ve özelleştirme,
- EİT bölgesinin kaynaklarının harekete geçirilmesi,
- EİT bölgesinin tarım ve potansiyelinin etkin kullanımı,
- Uyuşturucu ticaretinin önlenmesi, ekoloji ve çevrenin korunması ve EİT bölgesindeki halklar arasında tarihi ve kültürel bağların güçlendirilmesi,
- Bölgesel ve uluslararası örgütlerle karşılıklı yararlı işbirliğinin tesis edilmesidir.

GÜNEY AMERİKA ÜLKELERİ ORTAK PAZARI (MERCOSUR) (COMMON MARKET FOR THE SOUTHERN CONE OF AMERICA)

KURULUŞ TARİHİ VE YERİ

26 Mart 1991 - Buenos Aires / ARJANTİN

ÜYELER

Tam üyeler: Arjantin, Brezilya, Paraguay, Uruguay ve Venezuela (Venezuela'nın üyeliği 1 Aralık 2016'dan beri askıdadır).

Ortak üyeler: Şili, Bolivya, Ekvator, Peru, Kolombiya, Guyana, Surinam.

SEKRETERYA

Dr. Luis Piera 1992 - 1st Floor, MERCOSUR Headquarters, Montevideo, URUGUAY
Posta Kodu: 11200

T: (+ 598) 2412.9024 | **F:** (+ 598) 2410.0958/2418.0557. | **W:** <https://www.mercosur.int/en/>

TEMEL ORGANLARI

2004 yılında Asuncion'da Daimi Tahkim Divanı kurulmuştur. 2005 yılında MERCOSUR Yapısal Uyum Fonu (FOCEM) oluşturulmuştur. MERCOSUR Parlamentosu, Aralık 2006'da Uruguay'ın başkenti Montevideo'da faaliyete geçmiştir.

MERCOSUR'un kurumsal yapısı 9 ana organdan oluşur. Bunlardan Ortak Pazar Konseyi, Ortak Pazar Grubu ve Ticaret Komisyonu karar alıcı organlardır.

- **Ortak Pazar Konseyi:** MERCOSUR'un üst ve siyasi organıdır.
- **Ortak Pazar Grubu:** MERCOSUR'un yürütme organıdır.
- **MERCOSUR Parlamentosu:** MERCOSUR'a üye ülke halklarının siyasi ve ideolojik olarak temsil edildiği yerdir.
- **Ekonomik ve Sosyal Alanda Danışal Forum:** Ekonomik ve sosyal sektörlerin MERCOSUR'da temsil edildiği yerdir.
- **Sekretarya:** MERCOSUR'un diğer organlarına danışmanlık ve teknik destek sağlar.
- **Daimi Gözden Geçirme Mahkemesi:** MERCOSUR'un yargı organıdır.
- **İdare ve İş Mahkemesi:** Bu mahkeme, MERCOSUR bünyesinde çalışan kişilerle onların çalıştıkları organlar arasındaki anlaşmazlıkların çözülmesi için kurulmuş bir mahkemedir.
- **Hukuk Devletini Destekleme ve Geliştirme Merkezi:** MERCOSUR bünyesinde gerçekleştirilecek akademik araştırma, eğitim, değişim programı, konferans ve seminer gibi faaliyetlerle hukuk devleti anlayışının üye ülkelerde geliştirilmesi amacıyla kurulmuş bir organdır.

Ticaret dışındaki konuların da üye ülkeler arasında entegrasyon konusu haline getirilme çabaları kapsamında 2007 yılında Asuncion'da MERCOSUR Sosyal Enstitüsü (ISM), 2009 yılında MERCOSUR Turizm Teşvik Fonu, 2009 yılında İnsan Hakları Enstitüsü, 2010 yılında MERCOSUR Kurumsal Analiz Yüksek Düzeyli Toplantısı (RANAIM) mekanizması oluşturulmuştur.

KURULUŞ AMACI

Arjantin, Brezilya, Paraguay ve Uruguay devlet başkanlarının Asuncion Antlaşması'nı imzalamasıyla kurulan MERCOSUR, Güney Ortak Pazarı esasında Arjantin ve Brezilya arasında 1980'li yıllarda gerçekleşen siyasi ve ticari yakınlaşmanın sonucu olarak doğmuş bir ticari ortaklık projesidir.

MERCOSUR, esas olarak Güney Amerika'da bölgesel anlamda ekonomiyi liberalleştirme ve demokrasiyi güçlendirme amacını güder. Bunun istikrarlı bir biçimde sağlanabilmesi için ise üye ülkeler arasında çoğulculuk ve şeffaflık anlayışını kuvvetlendirmek, temel hak ve özgürlükleri korumak, yoksullukla mücadele etmek, sürdürülebilir kalkınma için çevre korunmasını sağlamak, yargı güvenliğini sağlamak gibi hedeflere sahiptir.

MERCOSUR'un diğer hedefleri arasında;

- Mal ve hizmetlerin, üretim faktörlerinin, üye ülkeler arasında serbest dolaşımını sağlanması,
- Dış ilişkiler için genel bir tarife belirlemek, üye olmayan ülkeler ve ülke gruplarıyla ilgili olarak genel bir ticaret politikası benimsemek, bölgesel ve uluslararası ticari ve ekonomik toplantılardaki pozisyonların düzenlenmesi,
- Üye ülkeler arasındaki serbest rekabeti temin etmek için makroekonomik ve sektörel politikaların (dış ticaret, tarım, endüstri, vergiler, parasal sistem, döviz, sermaye, servisler, gümrük, ulaşım, iletişim, vb.) koordinasyonunun sağlanması,
- Entegrasyon sürecinin güçlendirilmesi için üye ülkelerin kanunlarında gerekli düzenlemelerin yapılmasının taahhüt edilmesi yer almaktadır.

MERCOSUR TİCARET SİSTEMİ

AB model alınarak kurulan ve esasen serbest ticaret (malların, hizmetlerin ve üretim faktörlerinin serbest dolaşımı), gümrük birliği (üçüncü ülkelere karşı ortak gümrük tarifesi ve ortak ticaret politikası) ve ortak pazar (makroekonomi ve sektörel politikaların uyumlaştırılması) hedefleri ile yola çıkan MERCOSUR'da, şu anda genel olarak 'şeker' ve 'otomotiv' sektörleri ile her ülke bazında belirlenen hassas ürünler dışında büyük ölçüde ortak gümrük tarifeleri gerçekleşmiş durumdadır. Ayrıca, özel statü tanınan Arjantin'in Tierra del Fuego bölgesi ile Brezilya'nın Manaus bölgesi ortak gümrük tarifesi uygulamasından istisna tutulmaktadır.

GÜNEYDOĞU ASYA ÜLKELERİ BİRLİĞİ (ASEAN) ASSOCIATION OF SOUTHEAST ASIAN NATIONS

KURULUŞ TARİHİ VE YERİ

8 Ağustos 1967 - Bangkok / TAYLAND

ÜYELER

Kurucu Üyeler: Endonezya, Malezya, Tayland, Filipinler ve Singapur

Diğer Üyeler: Bruney (1984), Vietnam (1995), Laos (1997), Myanmar, Kamboçya (1999)

Diyalog Ortakları: AB, ABD, Kanada, Rusya, ÇHC, Japonya, Güney Kore, Hindistan, Avustralya, Yeni Zelanda

Sektörel Diyalog Ortakları: İsviçre, Norveç, Pakistan, [Türkiye](#)

SEKRETERYA

70A Jalan Sisingamangaraja Jakarta 12110, ENDONEZYA

T: +62 21 726-2991 | M: public@asean.org

Genel Sekreter: Le Dato Lim Jock Hoi

TEMEL ORGANLARI

ASEAN Devlet Başkanları Zirvesi: ASEAN'ın en üst karar verme organıdır. Devlet Başkanlarının yanı sıra üye ülkelerin dışişleri bakanları da her yıl bir araya gelir.

Tarım ve ormancılık, ticaret, enerji, çevre, finans, sağlık, yatırım, işgücü, hukuk, kırsal gelişim, yoksullukla mücadele, telekomünikasyon, uluslararası suç, ulaştırma, turizm gibi konularda ASEAN ülkelerinin ilgili bakanlarının buluştuğu ortak toplantılar düzenlenir.

ASEAN Sekreterliği: ASEAN Genel Sekreterinin başkanlığındaki ASEAN Sekreterliği, ASEAN Zirvesi'nde alınan kararları uygulamak, izlemek ve koordine etmekle yükümlüdür.

Temsilcilik Ofisleri: Koordinasyonun sağlanması ve diplomatik ilişkilerde bulunulması amacıyla ASEAN Örgütünün Pekin, Berlin, Brüksel, Canberra, Cenova, İslamabad, Londra, Moskova, Yeni Delhi, New York, Ottawa, Paris, Riyad, Seul, Tokyo, Washington ve Wellington'da temsilcilik ofisleri bulunmaktadır.

KURULUŞ AMACI

ASEAN'ın kuruluş amaçları;

- Ekonomik, sosyal, kültürel, teknik, eğitim ve diğer alanlarda işbirliği, adalet kavramına, hukuk ve Birleşmiş Milletler ilkelerine saygı çerçevesinde bölgesel barış ve istikrarın sağlanması,
- Güneydoğu Asya bölgesinde malların, hizmetlerin, yatırımların, işçilerin ve sermayenin daha serbest dolaşımını sağlayacak bir tek piyasa ve üretim oluşturmaktır.

ASEAN'ın kuruluş yıllarında ön planda olan çatışmaların durdurulması ve siyasi istikrarın sağlanması gibi hususlar, Soğuk Savaş sonrası dönemde yerini ekonomik işbirliğinin geliştirilmesine yönelik çabalara bırakmıştır.

1976'da imzalanan Dostluk ve İşbirliği Anlaşması (Amity and Cooperation in Southeast Asia) ve 1995'te imzalanan Güneydoğu Asya Nükleer Silahlardan Arındırılmış Bölge Anlaşması (Southeast Asia Nuclear Weapon Free Zone- SEANWFZ) ASEAN'ı yasal açıdan da bağlayıcılığı olan bir örgüte dönüştürmüştür.

ASEAN TİCARET SİSTEMİ

Soğuk Savaş sonrası yıllarda ASEAN, bölgesel düzen ve refahın gelişiminde etkili bir yapı ve hem ekonomik hem de güvenlik bakımından bölgenin temel yapıtaşlarından birini oluşturmuştur.

Asya-Avrupa Toplantısı (Asia-Europe Meeting, ASEM), Asya-Pasifik Ekonomik İşbirliği (Asia-Pacific Economic Cooperation, APEC), ASEAN Bölgesel Forumu (ASEAN Regional Forum, ARF), Doğu Asya Zirvesi (East Asia Summit, EAS), ASEAN+3 formatı gibi konferans ve oluşumlarla artan bölgesel entegrasyon ve diyalogda ASEAN'in merkezi bir rolü ortaya çıkmıştır.

2005 yılı Aralık ayında Kuala Lumpur'da düzenlenen 11. ASEAN Zirvesi, Örgütün gelişiminde önemli bir aşama teşkil etmiştir. Zirve sırasında, ASEAN'in hedef ve amaçlarına ulaşılabilmesi için yasal ve kurumsal bir çerçeve sunan "ASEAN Şartı (ASEAN Charter) Hazırlanmasına Yönelik Kuala Lumpur Deklarasyonu" imzalanmış ve "ASEAN Güvenlik Topluluğu", "ASEAN Ekonomik Topluluğu" ile "ASEAN Sosyo-Kültürel Topluluğu" şeklinde üç sütuna dayanan "ASEAN Topluluğu (ASEAN Community)"nin kurulması kararlaştırılmıştır.

Söz konusu zirve sırasında ele alınan konular arasında; ASEAN Topluluğunun teşkili, 2015 sonrası ASEAN Vizyonu, Güney Çin Denizi üzerindeki hak iddiaları, “Küresel Ilımlılık Hareketi” ve aşırılık ve terörizmle mücadeleye dikkat çekilmiştir.

Kuala Lumpur’da 21-22 Kasım 2015 tarihlerinde gerçekleştirilen 27. ASEAN Liderler Zirvesinde, ASEAN Ekonomik Topluluğunun (AEC) 1 Ocak 2016 tarihinden itibaren hayata geçirilmesini öngören Kuala Lumpur bildirisi yayınlanmıştır.

AEC’nin teşekkülüyle birlikte, mal ve hizmetlerin serbest dolaşımı sayesinde, üretim maliyetlerinin ve hammadde fiyatlarının önemli ölçüde azalması ve ASEAN bölgesinde üretilen ürünlerin yüzde 70’inden fazlasında gümrük vergisinin kaldırılması beklenmektedir, ancak halen birçok tarife dışı engel mevcuttur. Daha fazla serbestleştirme ve entegrasyonu hedefleyen AEC kapsamında ASEAN GSYH’sının 2025’e kadar %7 oranında büyümesi hedeflenmektedir.

GÜNEY AFRİKA GÜMRÜK BİRLİĞİ (SACU)

KURULUŞ TARİHİ

29 Haziran 1910 - SACU, dünyadaki mevcut en eski gümrük birliğidir.

ÜYELER

Botsvana, Lesoto, Namibya, Güney Afrika ve Eswatini (eski adıyla Svaziland)

SEKRETERYA

Windhoek / NAMİBİA

T: + 264 (61) 295 8000 | **M:** info@sacu.int | **W:** www.sacu.int

TEMEL ORGANLARI

Bakanlar Konseyi: Her bir üye ülkenin finans ve ticaret bakanlarından oluşan konsey Güney Afrika Gümrük Birliği'nin en üst düzey karar alma organıdır. Konsey, Gümrük Birliği'nin bütün politikalarından, kararlarından ve uygulamalarından sorumludur. Gümrük tarifelerinden sorumlu Yönetim Kurulu'nun görüşleri doğrultusunda politikaların ve alınan kararların uygulanmasını takip eder; gümrük tarifelerini, ticaret ile ilgili başvurulacak yasal yolları onaylar. Her yıl 15 Haziran'da söz konusu konseyin Başkanlığı başka bir ülkenin Bakanına devredilmektedir.

Komisyon: Her bir üye ülkeyi temsil eden üst düzey bürokratlardan oluşur. Komisyon Bakanlar Konseyine karşı sorumludur. Gümrük Birliği anlaşmasının ve konsey kararlarının uygulanmasının kontrolünden sorumludur.

Sekreteryaya: Sekreteryaya birliğin merkezi olan Windhoek/Namibia'da yer almaktadır. Sekreteryaya Genel Sekreter tarafından yönetilir ve Genel Sekreter'in Güney Afrika Gümrük Birliği üyesi ülkelere birinin vatandaşı olması gerekmektedir. Genel Sekreter'in en temel görevi konsey ve komisyonun kararlarının uygulanmasını izlemek ve koordine etmektir. Sekreteryaya, üye ülkelerin Gümrük Birliği'nin strateji ve politikalarına uyum sağlanmasına destek olur. Komisyon ve Konsey toplantılarında alınan tüm kararlar sekreteryaya tarafından kayda alınır, düzenlenir ve duyurulur.

KURULUŞ AMACI

Güney Afrika Gümrük Birliği temel olarak 5 ana konuya odaklanmıştır; politika geliştirme, kurumların oluşturulması, küresel ekonomiye entegrasyon, ticareti kolaylaştırma ve gelir yönetimi. Bu ana konu başlıklarından hareketle belirlenen temel amaçlar;

- Üye ÷lke toprakları arasındaki sınır dışı mal hareketini kolaylaştırmak,
- Üye ÷kelere yönelik eşit ticaret yararları sağlayacak etkili, şeffaf ve demokratik kurumlar oluşturmak,
- Ortak Gümrük Alanı'ndaki adil rekabet koşullarını teşvik etmek,
- Ortak Gümrük Alanı'ndaki yatırım olanaklarını artırmak,
- Ekonomik kalkınma, farklılaşma, sanayileşme ve üye ÷lkelerin rekabet güçlerini arttırmak,
- Üye ÷lkelerin, gelişmiş ticaret ve yatırımlar yoluyla küresel ekonomiye entegre olmasını sağlamak,
- Üye ÷lkeler tarafından uygulanan gümrük, satış ve kıymet üzerinden vergi gelirlerinin eşit olarak paylaşımını kolaylaştırmak,
- Ortak politika ve stratejilerin geliştirilmesini kolaylaştırmaktır.

GELİŞEN SEKİZ ÜLKE (D8)

KURULUŞ TARİHİ VE YERİ

15 Haziran 1997- İstanbul / TÜRKİYE

(Türkiye'nin daveti üzerine düzenlenen "Kalkınmada İşbirliği Konferansı" ve müteakip olarak yapılan bir dizi hazırlık toplantısından sonra, Devlet ve Hükümet Başkanları Zirvesi'nde yayımlanan "İstanbul Deklarasyonu" ile)

ÜYELER

8 ülke

Bangladeş, Endonezya, İran, Malezya, Mısır, Nijerya, Pakistan ve [Türkiye](#)

SEKRETERYA

Darüşşafaka Caddesi Seba Center, No: 45, Kat: 3 İstinye 34460, SARIYER-İSTANBUL/TÜRKİYE

T: + 90 (212) 356 18 23 / 356 18 24 | **F:** +90 (212) 356 18 29

M: secretariat@developing8.org; info@developing8.org | **W:** <http://developing8.org/>

TEMEL ORGANLARI

Zirve: Üye ülkelerin Hükümet veya Devlet Başkanlarından oluşur. Zirve, D8'in en üst düzey karar alma organıdır. Toplantılar iki yılda bir gerçekleştirilir.

Konsey: Üye ülkelerin Dışişleri Bakanı düzeyinde temsil edildiği organdır. İhtiyaç duyulması halinde ilgili alanlardaki Bakanların da katıldığı konsey toplantıları yapılmaktadır. D-8'in siyasi karar alma organı olan konsey, elindeki konuların kapsamlı bir şekilde değerlendirmesini yapar.

Komisyon: Yürütme organıdır, üyeleri ülkelerin genellikle üst düzey Dışişleri Bakanlığı bürokratlarından oluşur. Burada görev alan her bir komisyoner kendi ülkesinin ulusal koordinasyonundan sorumludur.

KURULUŞ AMACI

D-8'in kuruluş amaçları,

- Üye sekiz devletin arasındaki ticaret ilişkilerinde yeni fırsatlar yaratmak ve çeşitlendirmek,
- Uluslararası düzeyde karar alma sürecine katılımı artırmak,
- Daha iyi hayat şartları sağlamak,
- Somut ortak projeler etrafında ekonomik iş birliğini geliştirmek,
- Gelişmekte olan ülkelerin dünya ekonomisindeki durumlarını güçlendirmektir.

Öncelikli alanlar: Ticaret, sanayi, bilgi ve iletişim, finans, bankacılık ve özelleştirme, tarımsal kalkınma, bilim ve teknoloji, yoksullukla mücadele ve insan kaynaklarının geliştirilmesi, tarım, enerji, çevre, sağlık, turizm ve kültür.

D-8 kapsamındaki iş birliği, esas itibarıyla sektörel bazda yürütülmektedir.

Bu kapsamda;

- Bangladeş: Kırsal kalkınma
- Endonezya: Yoksullukla mücadele ve insan kaynakları
- İran: Bilim ve teknoloji
- Malezya: Finans, bankacılık ve özelleştirme
- Mısır: Ticaret
- Nijerya: Enerji
- Pakistan: Tarım ve balıkçılık
- Türkiye: Sanayi, sağlık ve çevre alanlarındaki koordinasyonu sağlamaktadır.

D-8 TERCİHLİ TİCARET SİSTEMİ

Bali'de düzenlenen D-8 Beşinci Zirve Toplantısı sırasında, 13 Mayıs 2006'da imzalanmıştır. Menşe Kuralları Protokolü 6 ülke (Endonezya, İran, Malezya, Nijerya, Pakistan ve Türkiye) tarafından imzalanmıştır.

24.05.2016 TARİH/ 29721 sayılı Resmi Gazete'de; "D-8 ÜYESİ DEVLETLER ARASINDA TERCİHLİ TİCARET ANLAŞMASI ÇERÇEVESİNDEKİ TİCARETTE EŞYANIN TERCİHLİ MENŞEİNİN TESPİTİ HAKKINDA YÖNETMELİK" yayımlanmıştır.

İSLAM İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI (İİT)

KURULUŞ TARİHİ VE YERİ

25 Eylül 1969 - Rabat / FAS

ÜYELER

57 ülke (Türkiye kuruluşundan beri üyedir.)

**Suriye'nin üyeliği 14-15 Ağustos 2012 tarihlerinde Mekke'de düzenlenen 4. Olağanüstü İİT Zirvesi'nde askıya alınmıştır.*

Gözlemci Üyeler: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (Kıbrıs Türk Devleti adıyla), Bosna-Hersek, Orta Afrika Cumhuriyeti, Rusya, Tayland.

SEKRETERYA

Posta kutusu 178, Cidde 21411, Suudi Arabistan

T: (966)-12-6515222 | **F:** (966)-12-6512288 | **W:** www.oic-oci.org

KURULUŞ AMACI

İİT'in kuruluş amaçları;

- Üye Devletler arasında işbirliği ve dayanışmayı güçlendirmek,
- İslam Dünyasının hak ve çıkarlarını korumak.
- İktisadi, sosyal, kültürel, bilimsel ve diğer önemli faaliyet sahalarında üye devletler arasında işbirliğini güçlendirmek ve uluslararası örgütlerde üye devletler arasında dayanışmayı yürütmek,
- İrk ayrımını, fark gözetmeyi bertaraf etmeye ve sömürgeciliğin her şeklini ortadan kaldırmaya gayret etmek,
- Adalet üzerine kurulu uluslararası barış ve güvenliği desteklemek için gerekli tedbirleri almak,

- Kutsal yerlerin korunması için sarf edilen gayretleri ve Filistin halkının mücadelesi için sağlanan desteği koordine etmek, haklarını tekrar kazanması ve topraklarını kurtarması için Filistin halkına yardım etmek,
- Bütün Müslüman milletlerin onur, bağımsızlık ve ulusal haklarını korumak amacıyla verdikleri mücadeleyi desteklemektir.

TEMEL ORGANLARI

Zirve Toplantıları: Teşkilatın en üst düzeyde karar alma organı olan zirve toplantıları her üç yılda bir, Devlet ve Hükümet Başkanları seviyesinde düzenlenmektedir. İhtiyaç duyulduğunda, olağanüstü zirve toplantısı da yapılabilmektedir.

Üye ülkeler zirve toplantılarına coğrafi gruplar (Arap, Asya ve Afrika) olarak dönüşümlü olarak ev sahipliği yapmaktadır. Bu kural diğer İİT toplantıları için de geçerlidir. Kuruluşundan bugüne kadar çeşitli üye ülkelerin ev sahipliğinde 13 Zirve, 5 Olağanüstü Zirve toplantısı düzenlenmiştir. Son olağanüstü 5. Zirve 6 Mart 2016 tarihinde Cakarta’da, 13. Zirve toplantısı, 14-15 Nisan 2016 tarihlerinde “Adalet ve Barış için Birlik ve Dayanışma” temasıyla İstanbul’da gerçekleştirilmesiyle ülkemiz İİT Zirve Dönem Başkanlığını üstlenmiştir.

Dışişleri Bakanları Konseyi (DBK) Toplantısı: Her yıl bir üye ülkede düzenlenmektedir. 1976 yılında 7. İslam Dışişleri Bakanları Konferansı (DBK), 1991 yılında 12. DBK ve 2004 yılında 31. İDBK İstanbul’da gerçekleştirilmiş ve ülkemiz üç kez DBK Dönem Başkanlığı yapmıştır.

45. DBK Toplantısı 5-6 Mayıs 2018 tarihlerinde Bangladeş’in başkenti Dakka’da düzenlenmiştir. İslam dünyası ile ülkemiz açısından önemli kararların alınmasıyla sonuçlanan Toplantıya dönemin Başbakan Yardımcısı Sayın Bekir Bozdağ başkanlığındaki bir heyetle katılım sağlanmıştır.

46. DBK toplantısı ise 1-2 Mart 2019 tarihlerinde Birleşik Arap Emirlikleri’nin başkenti Abu Dabi’de düzenlenmiş olup, toplantıya Bakan Yardımcımız Büyükelçi Sedat Önal başkanlığındaki bir heyetle katılım sağlanmıştır.

Genel Sekreter: Teşkilatın şu andaki Genel Sekreteri Yousef Ahmad Al-Othaimeen’dir (Suudi Arabistan). (Prof. Dr. Ekmeleddin İhsanoğlu, Genel Sekreterlik görevini üstlenen ilk Türk vatandaşıdır.)

Genel Sekreterin görevleri;

- Zirve toplantılarında ve konseyde alınan kararların uygulanmasını takip etmek, görüşülen konuları raporlamak,
- Üye ülkelere, alınan kararların uygulanması ve teşkilatın çalışma alanına giren hususlarda yardımcı olmak,
- Üye ülkeler arasında iletişim ve koordinasyonu sağlamak,

- Dışişleri Bakanları Konseyi'nin çalışmaları ile ilgili olarak yıllık rapor hazırlamak,
- Teşkilatın çalışma programını ve bütçesini hazırlamaktır.

ÜLKEMİZDEKİ İİT KURULUŞLARI

Daimi Komite

- İslam İşbirliği Teşkilatı Ekonomik ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesi (İSEDAK)

Uzmanlık Kuruluşu Temsilciliği

- İslam Kalkınma Bankası Türkiye Ofisi (İKB)

Alt Kuruluşlar

- İslam Ülkeleri İstatistik Ekonomik ve Sosyal Araştırma ve Eğitim Merkezi (SESRIC),
- İslam İşbirliği Teşkilatı İslam Tarih, Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi (IRCICA).

Bağlı Kuruluşlar

- İslam İşbirliği Diyalog ve İşbirliği Gençlik Forumu (ICYF-DC),
- İslam Ülkeleri Müşavirler Federasyonu (FCIC),
- İslam Ülkeleri Standartlar ve Metroloji Enstitüsü (SMIIC),
- İslam İşbirliği Teşkilatı yayıncılık Düzenleyici Otoriteleri Forumu (IBRAF),
- İslam Oşinografi Merkezi (INOC).

İKTİSADİ İŞ BİRLİĞİ VE KALKINMA TEŞKİLATI (OECD) ORGANISATION FOR ECONOMIC CO-OPERATION AND DEVELOPMENT

KURULUŞ TARİHİ VE YERİ

30 Eylül 1961 - Paris / Fransa (1960 Paris Anlaşmasıyla)

ÜYELER

37 ülke

ABD, Almanya, Avustralya, Avusturya, Belçika, Çekya, Danimarka, Estonya, Finlandiya, Fransa, Kore Cumhuriyeti, Hollanda, İngiltere, İrlanda, İspanya, İsrail, İsveç, İsviçre, İtalya, Japonya, İzlanda, Kanada, Kolombiya, Letonya, Litvanya, Lüksemburg, Macaristan, Meksika, Norveç, Polonya, Portekiz, Slovakya, Slovenya, Şili, [Türkiye](#), Yeni Zelanda, Yunanistan.
(Türkiye, OECD'nin kurucu 20 üyesinden biridir.)

SEKRETERYA

PARIS - 2, rue André Pascal 75016 Paris
T: +33 1 45 24 82 00 | W: www.oecd.org

Mevcut OECD Genel Sekreteri Mathias Cormann'dır.

KURULUŞ AMACI

Örgütün amacı Konvansiyonun 1. Maddesinde: (Convention on the Organisation for Economic Co-operation and Development)

- Mali istikrarı koruyarak, en yüksek sürdürülebilir ekonomik büyümeyi ve istihdamı sağlayacak, üye ülkelerde hayat standardını yükseltecek ve böylece dünya ekonomisinin gelişmesine,
- Üye olan veya olmayan ülkelerde sağlıklı ekonomik kalkınmaya,
- Uluslararası yükümlülüklerle uygun olarak çok taraflı dünya ticaretinin büyümesine ayırım yapmadan katkıda bulunacak siyasetler geliştirmek olarak belirtilmektedir.

Örgütün diğer temel amaçları;

- Ekonomik büyüme, mali istikrar, ticaret ve yatırım, teknoloji, yenilik, girişimcilik ve kalkınma alanlarında işbirliği yoluyla refahın sağlanması ve yoksullukla mücadele konularında hükümetlere yardımcı olmak,
- Ekonomik ve sosyal gelişme ile çevrenin korunması arasındaki dengeyi gözetmek,
- Herkes için iş imkânı yaratılması ve sosyal eşitlik ile etkin ve sağlıklı bir yönetim gerçekleştirilmesi,
- Yeni gelişme ve sorunları anlamak ve bunlara çözüm üretmek konularında hükümetlere tavsiyelerde bulunmaktır.

Makroekonomik politikalar başta olmak üzere ticaret, tarım, vergi, finans, rekabet, eğitim, sağlık, çevre, yatırım, sanayi, teknoloji, bilgi ve iletişim, ulaştırma, sektörel gelişim (demir-çelik, gemi inşa v.b.), istihdam ve sosyal güvenlik gibi hükümetlerin politika oluşturdukları çok geniş bir sahada faaliyet göstermektedir. Üyelerine en güncel veri ve analizleri paylaşmaktadır.

TEMEL ORGANLARI

Konsey: OECD'nin karar alma organıdır. Konsey, üye ülkelerin daimi temsilcileri ve Avrupa Birliği Daimi Temsilcisinin katılımıyla ayda bir kez düzenli olarak toplanmaktadır. Konsey, teknik komitelerin sunduğu kararların da onaylandığı bir karar organıdır.

Daimi Komiteler: İcra Komitesi, bütçe Komitesi ve Dış İlişkiler Komitesi daimi komitelerdir. Daimi Komiteler ve Teknik Komiteler OECD'nin temel organlarıdır.

İcra Komitesi, Konsey çalışmalarını destekleyici bir görev üstlenmektedir. Bunun dışında ekonomi ve mali konular, ticaret, kalkınma, bilim, sanayi ve teknoloji, istihdam, sağlık, göç ve turizm, eğitim, çevre teknik komiteleri, alt komite ve çalışma grupları ile teşkilatın görevlerini icra etmektedir.

Sekreterlik: Konsey tarafından gerçekleştirilmesi kararlaştırılan çalışmaları yürütür. Yaklaşık 3300 çalışanı vardır.

BÜTÇE

OECD bütçesi, üye devletlerin ekonomik güçleriyle orantılı zorunlu ve gönüllü katkılarından oluşur. OECD'nin 2019 bütçesi 386 milyon € olarak gerçekleşmiştir.

En fazla katkı sağlayan ülkeler: ABD (%20,5), Japonya (%9,4), Almanya (%7,2)
Türkiye'nin bütçeye katkısı: %2,2 (En fazla katkı sağlayan 12. ülke).

TÜRKİYE-OECD İLİŞKİLERİ

Türkiye, OECD'nin kurucu 20 üyesinden biridir. Daimi Temsilciliğimizin kadrosu Dışişleri, Çalışma ve Sosyal Güvenlik, Ekonomi ve Maliye Bakanlıkları ile Hazine Müsteşarlığı ve T.C Merkez Bankası kadrolarından oluşmaktadır.

Ülkemiz ile OECD arasında 31 Mayıs 2018 tarihinde Paris'te "OECD İstanbul Merkezi'nin açılmasına ilişkin Mutabakat Zaptı" imzalanmıştır. OECD İstanbul Merkezi ülkemizi OECD'nin Balkanlar, Orta Doğu ve Kuzey Afrika odaklı bölgesel bir üssü haline getirecektir. Bu nedenle merkezin çalışmalarının çıktılarında sadece ülkemizin değil; başta Balkanlar, Orta Doğu ve Kuzey Afrika olmak üzere ülkemizin yakın coğrafyasının da faydalanması beklenmektedir.

Merkezin çalışmaları kapsamında ülkemizde gerçekleştirilecek toplantılara OECD ülkelerinden ve diğer ülkelere temsilciler katılacak ve ülkemizi yakından tanıma imkânı bulacaklardır. Ülkemizin kurucularından olduğu OECD ile ilişkilerini daha ileriye taşıyacak olan merkezin, ülkemiz için bölgesel ve uluslararası bir saygınlık kaynağı olacağı değerlendirilmekte olup; Merkezin açılış töreni 22 Ocak 2021 tarihinde yapılmıştır.

YAYINLARI

OECD her yıl geniş bir konu dağılımında 500'den fazla rapor yayınlamaktadır.

Factbook	: İstatistik Yıllığı
At a Glance Publications	: Education At a Glance, Society At a Glance
OECD Insights	: Sosyal ve ekonomik konularda uzman olmayan okuyucular için daha temel düzeyde çalışmalar içerir.
OECD Economic Surveys	: 18-24 aylık dönemlerle her üye ülke incelenir, her yıl en az 18 çalışma yayımlanır-Temmuz 2016'da Türkiye bülteni yayımlanmıştır.
Better Policies	: OECD'nin uzmanları tarafından ülke politikaları analiz edilir, en iyi örnekler tespit edilir, tavsiye niteliğinde bulgular paylaşılır.
Outlook	: Yıllık veya iki yılda bir çıkan seri: Employment Outlook, International Migration, Outlook 2016, Agricultural Outlook, Economic Outlook gibi.
OECD Observer	: OECD'nin çalışmalarına ilişkin aylık dergi

Mevcut durumda OECD, Covid-19 pandemisi sonrası ekonomik ve sosyal toparlanmanın nasıl sağlanabileceği konusunda önemli çalışmalar gerçekleştirmektedir.

KARADENİZ EKONOMİK İŞBİRLİĞİ ÖRGÜTÜ (KEİ) BLACK SEA ECONOMIC COOPERATION

KURULUŞ TARİHİ VE YERİ

25 Haziran 1992 - İstanbul / TÜRKİYE

Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (KEİ), Türkiye'nin öncülüğünde 25 Haziran 1992 tarihinde İstanbul'da düzenlenen zirve sırasında KEİ Teşkilatı Deklarasyonu'nun imzalanmasıyla kurulmuştur.

Yalta'da 5 Haziran 1998 tarihinde Devlet ve Hükümet Başkanları tarafından imzalanan "KEİ Şartı"nın 1 Mayıs 1999 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmesiyle KEİ bölgesel bir ekonomik işbirliği örgütü haline gelmiştir.

(Genel Sekreter Birinci Yardımcılığı görevi, daimi olarak Türkiye'ye tahsis edilmiştir. Örgüt'te İdari Yönetici pozisyonunda süreli olarak bir temsilcimiz daha görev yapmaktadır.)

ÜYELER

Kurucu Ülkeler: Türkiye, Azerbaycan, Ermenistan, Gürcistan, Moldova, Rusya Federasyonu, Ukrayna, Bulgaristan, Romanya

Diğer Üye Ülkeler: Arnavutluk, Sırbistan, Yunanistan, Kuzey Makedonya

Dönem Başkanı: Michael Christides (Yunanistan)

Kuzey Makedonya KEİ üyeliğine yönelik iç hukuk sürecini tamamlayarak 9 Kasım 2020 tarihinde KEİ'nin 13. üyesi olmuştur.

SEKRETERYA

Darüşşafaka Cad. Seba Center İş Merkezi, No: 45, Kat 3, İstinye, Sarıyer / İSTANBUL

T: 0 212 229 63 30-35 | **F:** 0 212 229 63 36

M: info@bsec-organization.org | **W:** www.bsec-organization.org

TEMEL ORGANLARI

Dışışleri Bakanları Konseyi: KEİ'nin en yüksek karar alma organıdır, yılda iki kere toplanır.

Yüksek Düzeyli Memurlar Komitesi: Üye ülkelerin Dışışleri Bakanlarını temsil eden ve onlar adına hareket eden komite, teşkilat ile ilgili tüm konuların gözden geçirildiği, tartışıldığı ve son olarak Dışışleri Bakanları Konseyine sunulduğu platformdur.

Çalışma Grupları: Konseye faaliyetleri hakkında raporlar sunmakta ve tavsiyelerde bulunabilmektedir. Çalışma gruplarının faaliyetleri koordinatör ülke tarafından koordine edilmektedir. Koordinatör ülke belirlenmemiş ise bu görevi Sekreteryaya üstlenmektedir. Koordinatör ülkeler iki yıllığına seçilmektedir. Hâlihazırda KEİ bünyesinde faaliyet gösteren 17 adet çalışma grubu bulunmaktadır.

Türkiye, 1 Ocak 2017-1 Ocak 2019 arasında Tarım ve Agro-Endüstri, 1 Temmuz 2016-30 Haziran 2018 arasında, Gümrük Prosedürleri, Ticaret ve Ekonomik Kalkınma ve Küçük-Orta Ölçekli İşletmelerle ilgili çalışma grupları koordinatörlüklerini devralmıştır. Örgütün, Karadeniz Ekonomik İş Birliği Parlamenter Asamblesi (KEİPA), İş Konseyi, Ticaret ve Kalkınma Bankası ve Karadeniz Etütleri Uluslararası Merkezi olmak üzere dört bağlı kuruluşu bulunmaktadır. Söz konusu kuruluşların yönetimlerinde ülkemizin temsilcileri bulunmaktadır.

KURULUŞ AMACI

Ticaret KEİ sürecinin önde gelen bir unsurudur. Bölgelerarası ticaretin arttırılması, ticarete engellerin kaldırılması KEİ'nin öncelikli hedefleri arasındadır. Başlangıçta, amaç olarak bir serbest ticaret bölgesi oluşturma fikri ön plana çıksa da daha sonra hedefin ekonomik iş birliği çerçevesinde değerlendirilmesi kararlaştırılmıştır.

KEİ, iş adamlarının da bir araya gelmesine aracı olmaktadır. KEİ, ekonominin çeşitli sektörlerinde iş birliğini öngören bir örgüttür. KEİ İş Konseyi, bu iş birliğini gerçekleştirmek amacıyla kurulmuştur.

KEİ üyesi ülkelerin potansiyellerinden, coğrafi yakınlıklarından, ekonomilerinin birbirlerini tamamlayıcı özelliklerinden yararlanarak aralarındaki ikili ve çok taraflı ekonomik, teknolojik ve sosyal ilişkilerini çeşitlendirmeleri ve geliştirmeleri, böylelikle Karadeniz havzasının bir barış, istikrar ve refah bölgesi olmasını amaçlamaktadır. Bu amaca ulaşmak için seçilen araç ise ekonomik iş birliğidir. Örgütün kuruluş düşüncesinin temelinde 1980'lerde eski Sovyetler Birliği'nin gıda ve tüketim mallarına ve ülkemizin de enerjiye olan ihtiyacının karşılanması çerçevesinde bir iş birliği kurulması fikri yer almaktadır.

KEİ, dünyanın özellikle enerji alanında önemli üretici ve tüketicilerini çatısı altında toplamaktadır. Kapsadığı coğrafya Körfez'i takiben, dünyadaki en geniş petrol yataklarına sahip bölgedir. Hazar havzasındaki 200 milyar varil düzeyinde petrol yatağının yanı sıra dünya doğal gaz rezervinin de yüzde 27'si bu bölgededir. KEİ'nin jeostratejik önemi, hem kapsadığı coğrafi alanda önemli

miktarda petrol ve doğal gaz yataklarına sahip olmasından hem de Batı dünyasına yönelik enerji nakil yollarının topraklarının üzerinden geçmesinden kaynaklanmaktadır.

KEİ'nin en önemli iş birliği alanlarından birisi de iletişimdir. KEİ iletişim alanında üç projeyi hayata geçirmiştir. Bunlardan birincisi olan ITUR projesi ile Türkiye, Ukrayna ve Rusya denizaltından 3200 km'lik fiber optik kablo sistemi ile birbirlerine bağlanmıştır. İkinci proje olan KAFOS Türkiye, Bulgaristan, Romanya ve Moldova'nın katılımlarıyla gerçekleştirilmiştir. KAFOS sistemi sayesinde İstanbul ile Varna ve Kişinev arasında doğrudan bağlantı kurulabilmektedir. Üçüncü Proje ise Trans Balkan Hattı (TBL) olarak bilinen projedir. Bu proje ile İtalya, Makedonya, Arnavutluk, Bulgaristan ve Türkiye birbirine bağlanmıştır.

TÜRKİYE-KEİ İLİŞKİLERİ

Türkiye, KEİ'nin kuruluşunda aktif rol almış olup, o zamandan beri faaliyetlerine aktif katılım sağlamak ve Sekreteryasına ev sahipliği yapmaktadır. Ayrıca, uluslararası toplumun Karadeniz'e artan ilgisinden istifadeyle, KEİ çerçevesinde somut iş birliği projelerinin hayata geçirilmesi için çalışmakta ve örgütün etkinliğinin artırılması için yoğun çaba sarf etmektedir.

Genel Sekreter Birinci Yardımcılığı görevi daimi olarak Türkiye'ye tahsis edilmiş olup, Ocak 2020 itibarıyla bu görevi Büyükelçi Ebru Barutçu Gökdenizler üstlenmektedir.

KÖRFEZ ARAP ÜLKELERİ İŞBİRLİĞİ KONSEYİ (KİK) GULF COOPERATION COUNCIL (GCC)

KURULUŞ TARİHİ VE YERİ

25 Mayıs 1981 - Abu Dabi / BAE

ÜYELER

Bahreyn, Birleşik Arap Emirlikleri (BAE), Suudi Arabistan, Umman, Katar, Kuveyt
Türkiye; Üye değil, Stratejik Diyalog Ortağıdır.

SEKRETERYA

Riyad / Suudi Arabistan

T: 966114827777 | **F:** 966114829089

M: site@gccsg.org | **W:** http://www.gcc-sg.org

TEMEL ORGANLARI

Yüksek Konsey: KİK üyesi ülkelerin Devlet Başkanlarından oluşmaktadır ve örgütün en üst organıdır. Başkanlık üye ülkeler arasında alfabetik sıraya göre her yıl el değiştirmektedir.

Bakanlar Konseyi: Üye ülkelerin Dışişleri Bakanlarından oluşmaktadır. Bakanlar Konseyi, düzenli olarak üç ayda bir, yılda dört defa toplanmaktadır.

Bakanlar Komiteleri: Üye ülkelerin diğer Bakanlarının bir araya gelmesiyle oluşur. (Maliye, Sağlık gibi).

Genel Sekreter: Yüksek Konsey tarafından atanmaktadır. Genel Sekreterin altında siyasi, ekonomik, insan ve çevre, güvenlik ve Askeri işlerden sorumlu beş Genel Sekreter Yardımcısı görev yapmaktadır.

Genel Sekreterliğin idari yapısı; Siyasi İşler, Ekonomik İşler, İnsan ve Çevre İşleri, Güvenlik İşleri, Askeri İşler, Hukuk İşleri, Genel Sekreterin Ofisi, Mali ve İdari İşler, Patent Bürosu, İdari Gelişim Birimi, İç Denetim Birimi, Enformasyon Merkezi, Brüksel'deki KİK Delegasyonu, New York'taki KİK Delegasyonu ve Bahreyn'deki Telekomünikasyon Bürosundan oluşmaktadır.

KURULUŞ AMACI

KİK'in kuruluş amaçları;

Basra Körfezine kıyısı bulunan ve ortak tarihi, coğrafi, kültürel, dini ve sosyal özelliklere sahip olan ülkeleri bir araya getirmek, üye ülkeler arasında bütünleşmeyi sağlamak, üye ülkelerin ekonomik ve siyasi güçlerini bir araya getirerek bölgesel bir güç oluşturmaktır.

ÖRGÜTÜN TARİHİ VE TÜRKİYE İLE İLİŞKİLERİ

Kasım 1981'de KİK Ülkeleri Ekonomik Anlaşması imzalanmıştır, anlaşma ile KİK Serbest Ticaret Alanını kurmuştur. Anlaşmanın yerini 31 Aralık 2001 tarihinde Muskat'ta imzalanan Yeni Ekonomik Anlaşma almıştır.

Yeni Ekonomik Anlaşma gümrük birliği, ortak pazar, ekonomik ve mali birlik, kalkınma entegrasyonu, insan kaynakları gelişimi, bilimsel ve teknik araştırmalar alanında işbirliği, ulaştırma, iletişim ve altyapı bölümlerinden oluşmaktadır. Bu anlaşma ile KİK ülkeleri arasında gümrük birliği, ortak pazar ve ekonomik/mali birliğin kurulmasına karar verilmiştir. KİK ülkeleri arasındaki ortak pazar uygulaması, öngörülenden bir yıl gecikmeli de olsa 1 Ocak 2008 tarihinde başlatılmıştır.

Ülkemizin KİK ile kurduğu kurumsal ilişkinin başlangıcını 30 Mayıs 2005 tarihinde Manama'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti ve Körfez Arap Ülkeleri İşbirliği Konseyi Üyesi Ülkeler Arasında Ekonomik İşbirliğine İlişkin Çerçeve Anlaşma" teşkil etmektedir.

Ülkemizle KİK arasında stratejik diyalog mekanizması tesis eden Mutabakat Muhtırası, 2 Eylül 2008 tarihinde Cidde'de yapılan Türkiye-KİK Dışişleri Bakanları Toplantısında imzalanmıştır. Anılan Stratejik Diyalog mekanizması ilişkilerin ekonomik alanın yanı sıra siyasi ve kültürel alanlarda da derinleştirilebilmesine zemin hazırlamıştır. Söz konusu Mutabakat Muhtırası, KİK ile ilişkilerimizi kurumsal bir temele oturtmaktadır. Türkiye, KİK'in böyle bir mekanizma kurduğu ilk ülkedir.

KUZEY AMERİKA SERBEST TİCARET BÖLGESİ (NAFTA)

KURULUŞ TARİHİ VE YERİ

1 Ocak 1994 - Washington / ABD

ÜYELER

ABD, Kanada ve Meksika.

SEKRETERYA

Kanada SEKRETERLİK

NAFTA Secretariat, Canadian Section (TCT)
111 Sussex Drive, 5th Floor Ottawa, ON Canada K1A 0G2
T: 343-203-4269 | F: 613-992-9392
M: canada@nafta-sec-alena.org | W: www.naftanow.org

Meksika SEKRETERLİK

Sección Mexicana del Secretariado del TLCAN
Avenida Paseo de la Reforma No. 296, piso 25
Colonia Juárez, Delegación Cuauhtémoc
Código Postal 06600, en la Ciudad de México, Distrito Federal
T: +52 55 57 29 91 00 | M: naftamexico@nafta-sec-alena.org

ABD SEKRETERLİK

NAFTA Secretariat, U.S. Section
Room 2061 1401 Constitution Avenue N.W. Washington, D.C. 20230
T: 202-482-5438 | F: 202-482-0148 | W: usa@nafta-sec-alena.org

TEMEL ORGANLARI

Anlaşma gevşek bir ekonomik entegrasyon modeline dayandığından, doğal olarak uluslar üstü hiçbir kurum ya da mekanizma oluşturulmamıştır. Bunun da ötesinde anlaşma çerçevesinde önemli bir bürokratik yapı da kurulmamış, Serbest Ticaret Komisyonu ve Sekreterlik oluşturulmuştur.

Serbest Ticaret Komisyonu: Komisyonda taraf devletler bakan seviyesinde temsil edilmektedir. Kararlar, komisyon aksi yönde bir karar almadıysa oy birliğiyle alınmaktadır. Yılda düzenli olarak en az bir kere toplanan komisyonda taraf devletlerin temsilcileri dönüşümlü olarak başkanlık yapmaktadır.

Komisyonun Temel Görevleri:

- Anlaşmanın uygulanmasını denetlemek,
- Taraf devletler arasında çıkabilecek anlaşmazlıkları çözmek,
- Kurulabilecek komiteleri ve çalışma gruplarını idare etmek ve anlaşmanın uygulanmasıyla ilgili etkide bulunabilecek diğer hususları gözden geçirmektir.

Sekreterlik: Anlaşmaya taraf ülkelerde oluşturulan sekreterliklerin bileşiminden oluşmaktadır. Temel görevi ulusal endüstriler ya da hükümetler arasındaki ticari anlaşmazlıkları zamanında ve yansız olarak çözmektir.

KURULUŞ AMACI

NAFTA antlaşması ile bazı tarım ürünleri bir süre daha korumacılık kapsamında bırakılmak kaydıyla, üye ülkeler arasındaki ticarete uygulanan gümrük vergilerinin bazı istisnalar dışında belirlenen süreç içinde sıfırlanması amaçlanmıştır.

NAFTA'nın asıl amaçlarından birisi de söz konusu üç ülke arasındaki ekonomik uçurumların kapatılarak Kuzey Amerika kıtasında toplu halde ekonomik ve toplumsal istikrar kazandırabilmektir. Çünkü ABD'nin ve Kanada'nın Meksika'ya yatırımlarını çoğaltmaları durumunda, bu iki ülke ucuz işgücünden yararlanacak, Meksika'da da işsizlik oranı azalacaktır. Ancak, ABD'deki işçi sendikaları, kendi ülkelerinde de işsizlik sorununun bulunduğu gerekçesiyle NAFTA'ya karşı gelmektedirler.

NAFTA TİCARET SİSTEMİ

NAFTA'nın şekillendirdiği anlaşma ticari engellemeleri azaltarak ve her bir üye ülkenin birbirlerinin pazarlarına girişlerini garanti ederek bu bölgede ticareti güçlendirmiştir.

Anlaşma kapsamında tekstil ve konfeksiyon, otomotiv sanayii, enerji, petro kimya ve tarım ürünleri, anti dumping ve telafi edici vergi uygulamaları, fikri mülkiyet hakları, ulaştırma ve haberleşme, çevre ve işçi sorunları, mali konular ve yatırımlar vb. hususlara ilişkin düzenlemeler de yer almaktadır.

YENİ NAFTA ANTLAŞMASI (USMCA, CUSMA, T-MEC)

Kanada tarafından CUSMA, Meksika tarafından T-MEC ve ABD tarafından USMCA olarak adlandırılan yeni NAFTA Anlaşması; Kanada, ABD ve Meksika tarafından 10.12.2019 tarihinde Meksika'da imzalanmıştır. Anlaşma 12.12.2019 tarihinde Meksika Senatosu, 29.01.2020 tarihinde ABD Hükümeti ve 03.04.2020 tarihinde Kanada Hükümeti tarafından onaylanmış ve 01.07.2020 tarihinde üç ülkede yürürlüğe girmiştir.

Yeni NAFTA anlaşması, 30 Kasım 2018 tarihinde imzalanan NAFTA anlaşmasına aşağıdaki alanlarda değişiklikler getirmiştir:

- Devletlerarası anlaşmazlık halli mekanizması,
- İşgücü koruma,
- Çevre koruma,
- Fikri mülkiyet,
- Otomobil sektöründe menşe kuralları.

NAFTA'nın aksine süre sınırı da bulunan yeni anlaşma, üye ülkeler tarafından altı yılda bir gözden geçirilebilecek ve uzatılmaması halinde yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 16 yıl içerisinde iptal olacaktır.

PETROL İHRAÇ EDENLER ÖRGÜTÜ (OPEC)

KURULUŞ TARİHİ VE YERİ

10-14 Eylül 1960 – Bağdat / IRAK (Bağdat Konferansı sırasında)

ÜYELER

13 üye

Kurucu ülkeler: Irak, İran, Kuveyt, S. Arabistan, Venezuela.
Angola, BAE, Cezayir, Ekvator Ginesi, Libya, Nijerya, Kongo, Gabon.

MERKEZİ

Helferstorferstrasse 17A-1010 Viyana / AVUSTURYA

T: +43 121 112 3302 | W: www.opec.org

TEMEL ORGANLARI

Konferans: Teşkilatın en yetkili organı, genel politikanın oluşturulmasından sorumludur. Üye ülkelerinin temsilcilerinden oluşur. Konferans toplantısı üyelerin 3/4'ü katıldığında başlamış sayılır. Yılda iki kere toplanır.

Yönetim Kurulu: Alınan kararların uygulanmasından ve bütçenin hazırlanmasından sorumlu organ

Sekreterlik: Yönetim Kurulu gözetiminde örgütün yönetim fonksiyonunu yerine getirir. Genel Sekreterlik altında Araştırma Merkezi, İnsan Kaynakları Departmanı, Halkla İlişkiler Departmanı, Sekreterlik Kurmayı, İç Denetim, Hukuk Departmanı, Ekonomik Komisyon, Bakanlar Departmanı yer alır.

Araştırma Bölümü: Milletlerarası piyasada petrol fiyatının belirlenip istikrarın sağlanmasıyla ilgilenmektedir. Üretim değişiklikleriyle diğer enerji kaynaklarının petrol ile ilişkisini inceler.

Ekonomi Komisyonu: Dünya petrol piyasasında adil fiyat koşullarında istikrarın sürmesinde örgüte yardım eder.

KURULUŞ AMACI

OPEC'in kuruluş amaçları üye ülkelerin petrol politikalarını koordine etmek ve birleştirmek suretiyle;

- Petrol üreticilerine güvenli, adil ve istikrarlı bir fiyat sağlamak,
- İthalatçı ülkelere düzenli ve ekonomik petrol temin etmek,
- Sektöre yatırım yapmış sermaye gruplarının çıkarlarını korumaktır.

OFID-OPEC ULUSLARARASI KALKINMA FONU (The OPEC Fund For International Development)

Fonun amacı: OPEC üyesi ülkeler ile diğer gelişmekte olan ülkeler arasındaki finansal işbirliğini geliştirmek. 1976'da kurulmuştur. (Az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelere ödemeler dengesi desteği, imtiyazlı krediler, bağışlar ve teknik yardımlar sağlar)

Fonun kaynakları üye ülkelerin gönüllü katılımlarından, fonun yatırımları ve kredilerinden biriken gelirlerden oluşur.

OPEC Fonu'ndan şimdiye kadar 135 ülke faydalanmıştır.
(53'ü Afrika'da, 44'ü Asya'da, 31'i Latin Amerika'da ve 7'si Avrupa'da)

2020 Mart ayı itibarıyla OPEC Fonu kuruluşundan bugüne kadar sürdürülebilir kalkınma projelerine toplamda 25 milyar \$ kaynak aktarmış ve yaklaşık 4000 kamu projesine destek vermiştir.

SERBEST TİCARET ANLAŞMALARİ (STA)

STA Nedir?

Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) düzenlemelerinin günümüzün gereksinimlerini karşılayamaması ve çok taraflı ticaret düzeninin yeni pazar açılımları konusunda yetersiz kalması ülkeleri ikili ve bölgesel ticaret anlaşmaları yapmaya yöneltmiştir. STA'lar, birçok ülke arasında yaygınlaşmış, STA dışında kalan üçüncü ülkeler, tercihli ticaretin sağladığı imkanlardan uzak kalmıştır. Kuruluşundan itibaren, DTÖ'ye bildirilen 500'den fazla bölgesel ticaret anlaşması akdedildiği görülmektedir.

STA'lar, iki ülke veya ülke grubu arasında, bazı malların veya hizmetlerin ticaretini etkileyen tarife ve tarife dışı engelleri kaldırarak, taraflar arasında bir serbest ticaret alanı oluşturulmasını sağlayan; ancak taraf ülkelerin üçüncü ülkelerle ticaretinde mevcut ulusal düzenlemeleri sürdürmesine izin veren anlaşmalardır. Bu anlaşmaların temel hedefi, anlaşmalara taraf olan ülkeler arasındaki ticaretin, karşılıklı menfaatler korunarak artırılmasıdır. Buna göre taraf ülkelerin firmaları, bu anlaşmaya taraf olmayan ülkelerin firmalarına göre daha avantajlı duruma gelir. Bunun nedeni, STA imzalayan ülkelerin birbirlerine indirimli gümrük vergileri, kotaların azaltılması veya kaldırılması ve koruma duvarlarını aşağıya çekmeleri gibi kolaylıklar sağlayacak uygulamalar getirmesidir.

STA'LARIN GETİRDİĞİ AVANTAJLAR

STA'lar anlaşmaya taraf ülkeler arasında;

- Tarife ve tarife dışı engelleri kaldırır, serbest ticaret alanı oluşturur.
- 3. ülkelerle ticarete ulusal düzenlemelerin sürdürülmesine izin verir.
- İndirimli gümrük vergileri, kotaların azaltılması veya kaldırılması ve koruma duvarlarının aşağıya çekilmesi gibi kolaylıklar sağlar.
- Ticaret hacminin artmasını sağlar.
- Mal ve hizmet ticaretinin yanısıra fikri mülkiyet hakları, yatırımlar, devlet ihaleleri ve rekabet politikaları gibi alanlar da avantajlar getirebilir.
- İç pazarda korumacılığı azaltır, diğer üye ülke pazarlarındaki fırsatlardan yararlanma olanağı sağlar.

DÜNYA GENELİNDE 565 ADET STA İMZALANMIŞTIR.

TÜRKİYE'NİN İMZALADIĞI 38 ADET STA'NINI, 22'Sİ YÜRÜRLÜKTEDİR.

STA'lar mal veya hizmet ticaretini kapsayabileceği gibi aynı zamanda fikri mülkiyet hakları, yatırımlar, devlet ihaleleri ve rekabet politikaları gibi alanları da kapsayabilir. STA'lar ile ticaret ve yatırımların önündeki engeller kaldırılırken iş bölümü, uzmanlaşma, karşılaştırmalı üstünlükler yoluyla ticaret hacmini artırmak esastır.

STA'larda taraflar arasındaki ticarete malların tercihli rejimden yararlanmaları, menşe kurallarına göre gerçekleşmektedir. Ayrıca STA'larda ortak ticaret politikaları ve ortak rekabet kuralları uygulama zorunluluğu bulunmadığı gibi, taraflar üçüncü ülkelere kendi gümrük tarifelerini uygulurlar. Üye ülke sayısı 160 olan DTÖ üyelerinin yüzde 90'ından fazlası, en az bir STA'ya veya Gümrük Birliği Anlaşmalarına taraf konumundayken, DTÖ'ye bildirilen STA sayısı 2021 yılında 565'e ulaşmıştır.

STA'lar, iç pazarda korumacılığı azaltarak diğer üye ülke pazarlarındaki fırsatlardan yararlanma olanağı da sağlamaktadır. Böylece, kendi aralarında işbirliği kuran ülkeler, daha büyük pazar ve endüstriler için ölçek ekonomileri oluşturacak üstünlük elde edebilirler. Ticaret engellerinin azaltılmasıyla rekabet artarken, ekonomiye dinamizm kazandırılırken, ülke içerisindeki tüketim fazlası, üretim olanağı blok ülkelerince desteklenerek endüstri teşvik edilmektedir.

STA'larla ilgili kurallar, DTÖ anlaşmalarının temelini oluşturan 1947 tarihli Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması (GATT) 24'üncü maddesinde düzenlenmiştir. DTÖ'ye göre, bölgesel ticaret anlaşmaları olarak nitelendirilen STA'lar ve Gümrük Birliği anlaşmaları, DTÖ üyesi ülkeler arasında mal ticaretini düzenleyen "En Çok Gözetilen Ulus" (MFN - Most Favored Nation) kuralının temel istisnasını oluşturmaktadır. Çünkü MFN kuralı gereğince DTÖ üyesi olan bir ülke, diğer DTÖ üyesi ülkelere karşı tarife oranları ve diğer ticari önlemlerde herhangi bir ülkeye tanıdığından daha az avantaj sağlayan muamelede bulunmamaktadır. Hâlihazırda DTÖ üyesi ülkeler arasındaki uluslararası ticaretin müzakereleri süren STA'ların sonuçlandırılmasıyla, STA kapsamındaki ticaretin payının yüzde 55'i aşacağı da tahmin edilmektedir.

Türkiye ve Serbest Ticaret Anlaşmaları

Türkiye, gerek uluslararası ticaretteki STA ağıları oluşturma eğilimine paralel olarak gerekse Gümrük Birliği çerçevesinde AB'nin Serbest Ticaret Anlaşmaları (STA) akdettiği ülkelerle karşılıklı yarar esasına dayalı benzer anlaşmalar akdetmektedir.

STA'lar, komşu ve çevre ülkelerle dış ticaretimizin geliştirilmesi; ihracatçılarımızın dış pazarlarda, başta AB ülkelerinin müteşebbisleri olmak üzere rakipleri ile eşit şartlarda rekabet edebilmesinin temini; karşılıklı yatırımların ve müşterek teşebbüslerle ülkemizin uluslararası rekabet gücünün artırılması bakımından önem taşımaktadır. Bu kapsamda, ülkemizin AB tarafından imzalanmış STA'ların içeriğini aynen kabul etme yükümlülüğü bulunmamakta olup, gerçekleştirilen müzakerelerde sanayi ve ticaret politikası önceliklerimiz ile ülkemiz hassasiyetleri göz önüne alınmaktadır.

Bugüne kadar, ülkemizde 38 STA imzalanmış olup bunlardan Merkezi ve Doğu Avrupa ülkeleriyle akdedilmiş olan 11 STA, bu ülkelerin AB üyelikleri nedeniyle feshedilmiştir. Geriye kalanlardan 22 STA (EFTA, İsrail, Makedonya, Bosna Hersek, Filistin, Tunus, Fas, Mısır, Arnavutluk, Gürcistan, Karadağ, Sırbistan, Şili, Morityus, Güney Kore, Malezya, Moldova, Faroe Adaları, Singapur, Kosova, Venezuela ve Birleşik Krallık) hâlihazırda yürürlüktedir. Lübnan, Sudan ve Katar STA'ları iç onay süreçlerinin tamamlanmasını müteakip yürürlüğe girecektir.

TÜRKİYE’NİN STA’LARI

YÜRÜRLÜKTE OLANLAR

MÜZAKERELERİ TAMAMLANANLAR

EFTA*	Şili	Lübnan
İsrail	Morityus	Katar
Makedonya	Güney Kore	Sudan
Bosna Hersek*	Malezya*	
Filistin	Moldova*	
Tunus	Faroe Adaları	
Fas	Singapur	
Mısır	Kosova	
Gürcistan*	Venezuela	
Arnavutluk	Birleşik Krallık	
Karadağ*		
Sırbistan *		
Suriye (6 Aralık 2011 Bakanlar Kurulu kararı ile askıya alındı.)		

*Revizyon Sürecindedir.

MÜZAKERELERİ DEVAM EDENLER

GİRİŞİMDE BULUNANLAR

AKTİF MÜZAKERELER	DİĞER MÜZAKERELER	
Japonya	Peru	Vietnam
Tayland	Kolombiya	Hindistan
Endonezya	Kamerun	Orta Amerika Ülkeleri
Ukrayna	MERCOSUR	ABD
Somali	Kongo D.C	Kanada
	Körfez İşbirliği Konseyi	Cezayir
	Pakistan	Güney Afrika Cumhuriyeti
	Ekvator	Afrika Karayip Pasifik Ülkeleri
	Meksika	Libya
	Seyşeller	
	Cibuti	

Mevcut STA'ların güncellenmesi ve kapsamlarının genişletilmesi çerçevesinde, Sırbistan STA'sının güncellenmesine yönelik imzalanan protokoller 1 Haziran 2019 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir. EFTA, Bosna Hersek ve Karadağ ile yürütülen müzakereler sonucunda imzalanan STA'lar ise iç onay süreçlerinin tamamlanmasını müteakip yürürlüğe girecektir. Ayrıca Gürcistan, Malezya ve Moldova ile STA'ların güncellenmesine yönelik müzakerelerin yakın zamanda sonuçlandırılması hedeflenmektedir.

Diğer taraftan; 17 ülke/ülke grubu ile resmi olarak başlatılmış bulunan STA müzakereleri kapsamında 5 ülke (Ukrayna, Japonya, Tayland, Somali ve Endonezya) ile müzakereler aktif bir şekilde sürdürülmektedir. Müzakere sürecinde olan diğer ülke/ülke grupları (Meksika, Peru, Kolombiya, MERCOSUR, Ekvator, Kamerun, Çad, Körfez İşbirliği Konseyi, Kongo Demokratik Cumhuriyeti, Seyşeller, Cibuti ve Pakistan) ile de söz konusu süreçlerin hızlandırılmasına ilişkin çalışmalar yürütülmektedir. Ayrıca, 9 ülke/ülke grubu (ABD, Kanada, Hindistan, Vietnam, Orta Amerika Ülkeleri, Afrika Karayip Pasifik Ülkeleri, Libya, Cezayir ve Güney Afrika Cumhuriyeti) nezdinde de STA müzakerelerine başlama girişiminde bulunulmuştur.

ŞANGHAY İŞBİRLİĞİ ÖRGÜTÜ (ŞİÖ) SHANGHAI COOPERATION ORGANISATION (SCO)

KURULUŞ TARİHİ VE YERİ

15 Haziran 2001 - Şanghay / ÇİN

"Şanghay İşbirliği Örgütü'nün Kurulmasına Dair Deklarasyon" ile ilk olarak 1996'da Çin, Rusya, Kazakistan, Kırgızistan ve Tacikistan tarafından "Şanghay Beşlisi" adıyla kuruldu. 2001'de Özbekistan'ın da katılmasının ardından adını Şanghay İşbirliği Örgütü olarak değiştirdi.

ÜYELER

8 üye: Çin, Hindistan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Pakistan, Rusya, Tacikistan

4 gözlemci üye: Afganistan, Belarus, Moğolistan, İran,

6 diyalog ortağı üye: Azerbaycan, Ermenistan, Kamboçya, Nepal, Sri Lanka, [Türkiye](#)

SEKRETERLİK

Beijing, Chaoyang District, Ritan road, 7, ÇİN

T: +86-10-65329807 | **F:** +86-10-65329808

M: sco@sectsco.org | **W:** www.sectsco.org

TEMEL ORGANLARI

Konsey: Yılda bir toplanan örgütün üst düzey karar alma mekanizmasıdır.

Güvenlik Konseyi: Üye ülkelerin dış ticaret, savunma, ekonomi, ulaştırma, eğitim ve kültür, sağlık, adalet bakanlıklarından üst düzey kişilerin katıldığı toplantıdır.

Milli Koordinasyon Konseyi: Örgütün tüm aktivitelerini koordine eden yürütme organıdır.

Sekreterlik: Pekin’de yerleşik, örgüte teknik, hukuki ve organizasyonel konularda bilgi sunan, örgütün günlük işlerini yürüten organdır.

Anti-Terör Yürütme Komitesi: Taşkent’te yerleşik, terörle mücadele için çalışan organdır.

KURULUŞ AMACI

ŞİÖ’nün temel amaçları; üye ülkelerin arasında karşılıklı güven, iyi komşuluk ve dostluk ilişkilerinin güçlendirilmesi, bölgesel barış, güvenlik ve istikrarın korunması için ortak çaba sarf edilmesi, terörizm, köktencilik, ayrılıkçılık, örgütlü suçlar ve yasadışı göçle ortak mücadele edilmesi, ayrıca siyaset, ekonomi, bilim ve teknoloji, kültür ve eğitim, enerji, çevre konularında işbirliğinin geliştirilmesidir.

ŞİÖ-TÜRKİYE İLİŞKİLERİ

Ülkemiz 6-7 Haziran 2012 tarihlerinde Pekin’de düzenlenen ŞİÖ Devlet Başkanları Zirvesi’nde oy birliğiyle Diyalog Ortaklığı’na kabul edilmiştir. 26.04.2013 tarihinde imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti’ne Şanghay İşbirliği Örgütü’nün Diyalog Ortağı Statüsü Tanınmasına İlişkin Muhtıra" 01.05.2017 tarih ve 2017/10196 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanmış ve 24.05.2017 tarih ve 30075 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

Türkiye 2017 yılında ŞİÖ Enerji Kulübü’nün Dönem Başkanlığı’nı yürüttü (Şanghay İşbirliği Örgütü’nde ilk kez üyeler dışında bir ülkeye başkanlık görevi verildi). ŞİÖ Enerji Kulübü, Çin, Kazakistan, Kırgızistan, Rusya, Türkiye, Tacikistan, Afganistan, Hindistan, İran, Moğolistan, Pakistan, Belarus ve Sri Lanka’nın katılımıyla 2013 yılında kuruldu.

Kulüp, üye ülkeler arasında enerji güvenliği konusunda diyalogu geliştirme, enerji stratejilerinin güncelleştirilmesi ve enerji alanında işbirliği imkanlarının artırılmasını amaçlıyor.

G20 - THE GROUP OF 20

KURULUŞ TARİHİ VE YERİ

25 Eylül 1999 - Washington / ABD (G-8 Maliye Bakanları'nın toplantısında)

ÜYELER

19 ülke ve Avrupa Birliği

Arjantin, Avustralya, Brezilya, Kanada, Çin, Almanya, Fransa, Hindistan, Endonezya, İtalya, Japonya, Meksika, Rusya, S. Arabistan, Güney Afrika, Güney Kore, **Türkiye**, İngiltere, ABD.

* İspanya, G-20 üyesi olmamasına rağmen, G-20 Zirveleri ile diğer toplantılara daimi konuk ülke statüsünde iştirak etmektedir.

ÜYELERİN DÜNYA EKONOMİSİNDEKİ YERİ

Üyeleri dünya ekonomisinin %85'ini, dünya ticaretinin %75'ini ve nüfusunun 2/3'ünü temsil etmektedir. 2008 yılında meydana gelen küresel krizin ardından G20 ülke liderleri düzeyinde toplanmaya başlamıştır.

MERKEZİ/İDARİ YAPISI

G-20'nin daimi bir Sekreteryası bulunmamaktadır. Dönem Başkanlığını üstlenen ülke bir yıl boyunca Sekreterlik görevini de üstlenmektedir. Bir önceki yılın başkanı, mevcut başkan ve bir sonraki yılın başkanından oluşan troyka, G-20 gündeminin devamlılığını sağlar.

KURULUŞ AMACI

G-20, uluslararası sistemde başlıca gelişmiş ülkeler ile önemi ve ağırlığı artmakta olan yükselen ekonomilerin küresel ekonomik karar alma süreçlerinde daha fazla temsil edilmesi ve uluslararası mali sistemin daha istikrarlı bir yapıya kavuşturulması amacıyla kurulmuştur.

G-20'nin mali ve ekonomik krize çözüm üzerine kurulan gündemi giderek küresel ekonomi ile bağlantılı, kalkınma, enerji güvenliği, iklim değişikliği, yoksulluğun giderilmesi, istihdam, yolsuzlukla mücadele ve gıda güvenliği gibi diğer alanlara da genişlemekte; günümüz ihtiyaçları doğrultusunda ekonomik ve mali sistemin yeniden yapılandırılmasına odaklanmaktadır. 2030 ajandasında sürdürülebilir gelişim, iklim değişikliği, küresel sağlık, anti terörizm gibi konular yer almaktadır.

NASIL KARAR ALIR?

Kendisini “küresel ekonomik konularda yapıcı tartışmaların gerçekleştiği gayri resmi bir platform” olarak tanımlayan G20'nin resmi bir karar alma mekanizması yoktur. Her üye kendi görüşlerini dile getirir, uzlaşma ilkesine göre hareket edilir. Her sene yapılan zirvenin sonunda ülkelerin fikirleri ve çekinceleri göz önüne alınarak bir bildiri yayınlanır. Böylece ülkeler, bildirideki hedeflere ulaşmak için söz vermiş olur.

İLİŞKİLİ GRUPLARI

Her bir ilişki grubu kendi ilgi alanında üye ülkelerin sivil toplum örgütlerinin bir araya gelmesiyle oluşur. Tavsiyeleri bağlayıcı olmamakla birlikte, G20 bildirileri yayımlanırken göz önünde bulundurulur.

B20	Business 20 (İş kuruluşları)
C20	Civil Society 20 (Sivil toplum örgütleri)
L20	Labor 20 (Emek grupları)
S20	Science 20 (Bilim grupları)
T20	Think 20 (Düşünce grupları)
W20	Women 20 (Kadın örgütleri)
Y20	Youth 20 (Gençlik örgütleri)

DÖNEM BAŞKANI

Türkiye 1 Aralık 2014 tarihinde üstlendiği G20 Dönem Başkanlığını 15-16 Kasım 2015 tarihlerinde Antalya'da düzenlenen Liderler Zirvesi'yle tamamlamıştır.

2020 G20 Dönem Başkanlığı Suudi Arabistan tarafından yürütülmüştür. Suudi Arabistan, Dönem Başkanlığının temasını "21. Yüzyılın Fırsatlarını Herkes İçin Hayata Geçirme" olarak belirlemiş; bu çerçevedeki üç ana önceliğini "insanları güçlendirmek", "gezegeni korumak" ve "yeni (frontier) teknolojileri şekillendirmek" olarak açıklamıştır.

2021 G20 Dönem Başkanlığını İtalya üstlenmiştir. İtalya, G20 Dönem Başkanlığı çalışmalarında “3 P” (People, planet, prosperity) yaklaşımını; “İnsanlık”, “Gezegen”, “Refah” esas alacağını belirtmiştir. Bu yaklaşım, “Pandemiden Çıkış Yolu: Daha Dayanıklı Bir Dünyada Yeni Refahın Sağlanması İçin İnsanlık ve Gezegen” olarak açıklanmaktadır. Bu çerçevede, İtalya’nın çok taraflılığa önem vermesi, pandemiyle uluslararası mücadelede aşılara ve tedavilere dünya çapında eşit erişimin sağlanması, gelecekteki sağlık krizlerine karşı dayanıklılığın artırılması, pandemi sonrasında insanların ihtiyaçlarını dikkate alacak şekilde toparlanmanın hızlı bir şekilde gerçekleştirilmesi, toparlanma için eşitsizliklerin azaltılması, kadınların güçlendirilmesi, sosyal güvenlik, yeni istihdam yaratılması ve gıda güvenliğine odaklanması gibi hususları ele alması beklenmektedir. Pandemi sonrası dönem için çevrenin korunması, yenilenebilir enerjinin daha iyi kullanımı, müreffeh bir gelecek için büyüme ve inovasyonun itici güçlerinden faydalanılması hususlarını tartışması öngörülmektedir.

2022 G20 Dönem Başkanı ise Hindistan olacaktır.

TRANS PASİFİK ORTAKLIĞI ANLAŞMASI (TPA)

İMZALANMA TARİHİ

8 Mart 2018

ANLAŞMANIN TARAFLARI

11 ülke

Japonya, Avustralya, Brunei, Kanada, Şili, Malezya, Meksika, Yeni Zelanda, Peru, Singapur ve Vietnam

KURULUŞ AMACI

TPA'nın kuruluş amaçları;

- Karşılıklı ticarete gümrük vergilerinin kaldırılması ile birlikte iş hayatını ilgilendiren birçok alanda ortak standartların kabul edilmesi,
- İş güvenliği, çevre koruma, bilgi güvenliği ve özgürlüğü, rekabet ortamının iyileştirilmesi, yatırımların ve yatırımcıların korunması, fikri mülkiyet hakları gibi iş dünyasını ilgilendiren alanlarda da ortak standartların benimsenmesi,
- Kamu iktisadi işletmelerine verilen sübvansiyonların azaltılarak serbest rekabet ortamının sağlanması, iyi yönetim ve yolsuzluklara mücadelenin geliştirilmesi ve böylece daha iyi bir iş ortamının tesis edilmesi,
- Ürünler ve hizmetler ile ilgili ortak standartların benimsenecek olması, karşılıklı ticarete görünmez engellerin de en aza indirilmesi,
- Ülkeler arası ticarete tarife dışı engeller de önemli oranda azaltılmasıdır (11 ülke arasındaki gümrük tarifelerinin %98 oranında kaldırılması hedeflenmektedir).

ANLAŞMANIN SON DURUMU

Söz konusu anlaşma, 5 Ekim 2015 tarihinde 12 ülke tarafından (Amerika Birleşik Devletleri, Avustralya, Brunei, Kanada, Japonya, Malezya, Meksika, Peru, Singapur, Şili, Vietnam ve Yeni Zelanda) imzalanmış ancak bu ülkelerin parlamentolarında oylanmamıştır.

23 Ocak 2017 tarihinde ABD söz konusu anlaşmadan çekilme kararı almıştır. Daha sonra anlaşma "Kapsamlı ve Aşamalı Trans Pasifik Ortaklığı Anlaşması" adıyla 11 ülke tarafından (Japonya, Avustralya, Brunei, Kanada, Şili, Malezya, Meksika, Yeni Zelanda, Peru, Singapur ve Vietnam) tarafından 8 Mart 2018 tarihinde tekrar imzalanmıştır..

Anlaşmayı imzalayan 11 ülkenin dünya ekonomisindeki yerini gösteren bazı veriler şu şekildedir:

11 Ülkenin Toplam GYİH'si	10,2 Trilyon \$
*Dünya Ekonomisindeki Payları	% 13,5
11 Ülkenin Toplam Nüfusu	495 Milyon
*Dünyanın Toplam Nüfusundaki Payları	% 6.8
11 Ülkenin Dünya Ticaretindeki Payları	% 15.3

İngiliz hükümeti, The Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership (CCTPP) (Trans Pasifik Ortaklığı için Kapsamlı ve Aşamalı Anlaşması) adı verilen ve yaklaşık 500 milyon kişilik bir pazarı kapsayan serbest ticaret anlaşmasına katılmanın İngiltere ihracatını artıracaklarını açıklamıştır. CCTPP'ye katılmak için Şubat 2021'de başvuruda bulunmuştur.

Çin, CCTPP anlaşmasına dahil olmak için anlaşma temsilcisi Yeni Zelanda Ticaret Bakanlığı'na Eylül 2021'de başvuruda bulunmuştur.

GÜNEY ASYA BÖLGESEL İŞBİRLİĞİ ÖRGÜTÜ (SAARC) SOUTH ASIAN ASSOCIATION OF REGIONAL COOPERATION

KURULUŞ TARİHİ VE YERİ

8 Aralık 1985 - Katmandu / NEPAL

ÜYELER

Üye Ülkeler: Afganistan, Bangladeş, Butan, Hindistan, Maldivler, Nepal, Pakistan, Sri Lanka.

Gözlemci Üyeler: ABD, AB, Çin, Avustralya, Japonya, Güney Kore, İran, Myanmar, Mauritius.

SEKRETERLİK

G.P.O Box 4222, Tridevi Sadak, Kathmandu, NEPAL

T: (+977 1) 4221785 | **F:** (+977 1) 4227033

M: saarc@saarc-sec.org | **W:** <https://www.saarc-sec.org/>

KURULUŞ AMACI

SAARC'ın kuruluş amaçları;

- Güney Asya halklarının refahını arttırmak ve yaşam kalitesini yükseltmek,
- Bölgede ekonomik büyümeyi hızlandırmak, sosyal ve kültürel kalkınmayı teşvik etmek ve bölge insanın potansiyelini ortaya çıkararak onurlu bir yaşam sürmesini sağlamak,
- Güney Asya ülkelerinde özgüveni yükseltmek, ülkelerin birbirlerine duydukları güveni geliştirmeye ve birbirlerinin sorunlarına anlayışla yaklaşmalarına yardımcı olmak,
- Üye ülkeler arasında ekonomik, sosyal, kültürel, bilimsel ve teknik alanlarda aktif işbirliğini güçlendirmek; gelişmekte olan diğer ülkelerle işbirliğini güçlendirmek,
- Üyeler arasında ortak çıkar alanlarında ve uluslararası platformlarda dayanışmayı geliştirmek,
- Aynı amacı taşıyan uluslararası ve bölgesel örgütler ile işbirliği yapmaktır.

SAARC TARİHÇESİ

SAARC kurulum çalışmaları 1980 yılında Sri Lanka'nın başkenti Kolombo'da düzenlenen zirveyle başlamış olup 8 Aralık 1985 tarihinde Bangladeş'in başkenti Dakka'da Hindistan, Pakistan, Bangladeş, Butan, Maldivler, Nepal ve Sri Lanka'nın Devlet/Hükümet Başkanlarının katılımıyla yapılan toplantıda tüzüğü'nün kabul edilmesiyle resmen ihdas edilmiştir.

Afganistan 2007 yılında Yeni Delhi'de düzenlenen 14. SAARC Zirvesi'nde örgüte üye olarak kabul edilmiştir.

TEMEL ORGANLARI

Zirve: Yılda bir toplanan örgütün üst düzey karar alma mekanizmasıdır, devlet başkanları ve hükümet liderleri katılır.

Bakanlar Konseyi: Üye ülkelerin dışişleri bakanlarından oluşur. Konsey, zirve öncesi ve zirveler arasında olmak üzere yılda 2 defa toplanır. Zirvede alınan kararların takibini yapmakla birlikte örgütün politikalarının yapılandırılmasından, örgüt işbirliğinin gelişiminin izlenmesinden, yeni işbirliği alanlarında karar alınmasından, örgüt bünyesinde ek mekanizmaların kurulmasından ve gerekli görülürse örgütün görev kapsamındaki diğer ilgi alanlarında karar alınmasından sorumludur.

Daimi Komisyon: Üye ülkelerin dışişleri bakanlarından oluşur. Gerekli sıklıkta toplanılır. Farklı alanlarda işbirliği programlarının genel olarak izlenmesi ve koordinasyonu, finansman yöntemleri de dahil olmak üzere proje ve programların onaylanması, sektörler arası önceliklerin belirlenmesi, bölgesel ve dış kaynakların seferber edilmesi ve uygun çalışmalara dayalı yeni işbirliği alanlarının belirlenmesinden sorumludur.

Programlama Komisyonu, Teknik Komisyonlar, Faaliyet Komisyonları ve Çalışma grupları da örgüt organları arasındadır.

Sekreterlik: Kathmandu'da yerleşik, örgüte teknik, hukuki ve organizasyonel konularda bilgi sunan, örgütün günlük işlerini yürüten organdır.

SAARC-TÜRKİYE İLİŞKİLERİ

Türkiye, 2011'de gözlemci üyelik için başvurulmuştur.

Hindistan ile son yıllarda üst düzeyli ziyaretlerle giderek hız kazanan yakın temas ve işbirliğimiz, Afganistan'ın istikrara ve barışa kavuşmasına yönelik aktif çabalarımız, Pakistan ile mevcut yakın ilişkilerimiz ve bölgeye verdiğimiz önem çerçevesinde SAARC'taki gelişmeleri yakından takip etme gerekliliği doğrultusunda ülkemiz 2011 yılında SAARC'a gözlemci üye sıfatıyla katılmak için başvuruda bulunmuş olup başvurumuz değerlendirme aşamasındadır.

RCEP

BÖLGESEL KAPSAMLI EKONOMİK ORTAKLIK ANLAŞMASI (RCEP) REGIONAL COMPREHENSIVE ECONOMIC PARTNERSHIP

İMZALANMA TARİHİ VE YERİ

15 Kasım 2020 Hanoi / VİETNAM

ANLAŞMANIN TARAFLARI

15 ülke

- ASEAN üyeleri (Brunei, Kamboçya, Endonezya, Laos, Malezya, Myanmar, Filipinler, Singapur, Tayland ve Vietnam) ile,
- Çin, Japonya, Kore Cumhuriyeti, Avustralya ve Yeni Zelanda.

KURULUŞ AMACI VE KAPSAMI

RCEP Anlaşması;

- 15 Asya-Pasifik ülkesi arasındaki gümrük vergilerinin gelecek yıllarda kademeli olarak azaltılmasını, belirlenecek ortak ticaret kuralları ile ticaretin kolaylaştırılmasını,
- Tarife dışı engellerin kaldırılmasını,
- Lojistik kolaylaştırmalar gibi uygulamalarla grup ülkeleri arasında ticaretin etkin hale getirilmesini amaçlamaktadır.

Anlaşma ticaret, hizmetler, yatırımlar, e-ticaret, telekomünikasyon, fikri mülkiyet hakları ve telif hakları gibi alanları kapsamaktadır.

ANLAŞMANIN ÖNEMİ VE SON DURUMU

DTÖ verilerine göre 2,2 milyar insan ve 24,8 Milyar Dolar GSYİH ile küresel hasılanın yaklaşık yüzde 30'unu oluşturan RCEP, dünyanın en büyük serbest ticaret anlaşmasıdır.

Asya'daki en büyük 4 ekonomi arasında olan Çin, Japonya ve Güney Kore arasındaki ilk serbest ticaret anlaşması olan RCEP, Çin'i de içeren ilk çok taraflı serbest ticaret anlaşmasıdır.

Anlaşmada Trans Pasifik Ortaklığı'ndan (TPP) 2017'de çekilen ABD yer almamaktadır. Başlangıçta Hindistan da RCEP müzakerelerine taraf olmuşsa da özellikle tarım ürünlerindeki tarifeler başta olmak üzere bazı sorunlar ve Çin menşeli ürünlerin Hindistan'a ucuz fiyatlarla girmesinden endişe duyarak 2020 yılında müzakerelerden çekilmiştir.

Anlaşmanın yürürlüğe girmesi için en az 6 ASEAN ülkesi ile diğer 5 taraf devletten 3'ünün imzası gerekmekte olup ASEAN ülkelerinden Singapur ve Tayland ile Çin ve Japonya tarafından onaylanmıştır. Yeterli sayıda ülkenin onayının ardından 60 gün sonra anlaşma yürürlüğe girecektir.

Anlaşmanın yakın bir tarihte (2021 sonu gibi) imzacı ülkelerde onaylanarak 2022 başında yürürlüğe girmesi beklenmektedir.

ANLAŞMANIN OLASI ETKİLERİ

Anlaşmanın Covid-19 sonrası oluşan ekonomik durağanlığın kırılması ve piyasalarda hareketliliğin başlamasında etkili olacağını düşünülmektedir.

RCEP ile birlikte, Çin'in Asya-Pasifik bölgesindeki konumunu, nüfuzunu ve ekonomik hakimiyetini arttıracığı öngörülmektedir.

ABD ve Avrupalı şirketlerin serbest ticaret bölgesinin dışında kalarak, dezavantajlı konuma geleceği düşünülmektedir.

Taraf ülkeler arası ticarete menşe kurallarının basitleştirilmesi ve uygulanan pek çok verginin sıfırlanması ile ticaret hacminin artacağı tahmin edilmektedir.

Türkiye'den bu ülkelere yapılacak ihracatta pazar kaybına uğranmasına neden olabileceği değerlendirilmektedir. Diğer yandan RCEP ülkelerinde yatırımı olan Türk firmalarının da tedarik zincirlerini genişletme imkanları anlaşmanın yürürlüğe girmesiyle artmış olacağından önümüzdeki dönemde Türk firmalarının bölge ülkelerine yapacağı yatırımların da artmasının ihtimaller dahilinde olduğu görülmektedir.

Halihazırda 40 milyar ABD Dolarına varan bir dış ticaret açığı verdiğimiz bölgenin kendi içinde derinleşmesinin yakından izlenerek Çin'in tedarik zincirindeki yerine aday olan bir ülke olarak başta Vietnam olmak üzere bölge ülkeleri ile serbest ticaret anlaşması müzakerelerine başlanmasının önemi giderek artmaktadır.

MIKTA (MEKSİKA, ENDONEZYA, KORE, TÜRKİYE, AVUSTRALYA)

KURULUŞ TARİHİ VE YERİ

MIKTA'nın başlangıcı, **25 Eylül 2013'de New York'ta** beş ülkenin Dışişleri Bakanları'nın katılımıyla gerçekleştirilen toplantıya dayanmaktadır.

PLATFORMUN TARAFLARI

Meksika, Endonezya, Güney Kore, Türkiye, Avustralya.

MIKTA; Meksika, Endonezya, Güney Kore, Türkiye ve Avustralya arasında gayri resmi bir istişare ve eşgüdüm platformudur.

KURULUŞ AMACI

MIKTA ülkeleri, G20 ve diğer önde gelen uluslararası örgütlerle daha yakın işbirliği ve eşgüdüm içinde bulunmayı ve üye ülkeler arasındaki ikili ilişkilerin geliştirilmesini hedeflemektedir.

MIKTA ülkeleri Birleşmiş Milletler, Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) ve OECD nezdindeki Daimi Temsilcilikleri başta olmak üzere, çeşitli ülkelerde Büyükelçiler/Daimi Temsilciler düzeyinde çalışma toplantıları düzenlemekte; küresel meselelere ilişkin pek çok konuda ortak açıklamalar yayımlamaktadır.

MIKTA üyesi ülkeler, bir araya gelme amaçlarını herhangi bir oluşuma karşılık alternatif arayışı olarak değil, ekonomik ilişkilerin geliştirilmesiyle sosyal ve kültürel etkileşimi sağlamak şeklinde ifade etmektedirler.

MIKTA ülkelerinin yedi temel önceliği şunlardır:

- Enerji
- Terörizmle Mücadele ve Güvenlik
- Ticari ve Ekonomik İşbirliği
- İyi Yönetişim ve Demokrasi
- Sürdürülebilir Kalkınma
- Cinsiyet Eşitliği
- Barışı Koruma Operasyonları

TEMEL ORGANLARI

MIKTA hayata geçirildiği günden bu yana düzenli olarak Dışişleri Bakanları düzeyinde yılda üç kez toplanmaktadır.

MIKTA'nın sekretaryası bulunmamaktadır. MIKTA toplantılarının koordinasyonu her yıl rotasyon uygulamasıyla seçilen MIKTA Dönem Başkanı ülke tarafından sağlanmaktadır.

MIKTA 2020 Dönem Başkanlığını Güney Kore üstlenmiştir. Güney Kore, MIKTA Dönem Başkanlığı bağlamındaki temel önceliklerini çok taraflılık, sürdürülebilir kalkınma, barış ve güvenlik ve MIKTA dayanışması olarak belirlemiştir.

3 Şubat 2021'de yapılan sanal toplantı ile dönem başkanlığı Avustralya'ya devredilmiştir.

PLATFORM-TÜRKİYE İLİŞKİLERİ

MIKTA'ya dâhil beş ülkenin tümü G20 üyesi olup, demokratik ve çoğulcu sisteme sahip açık ekonomilerdir. Bölgelerinde etkin birer aktör olan beş ülke, bölgesel ve küresel barış ve istikrara önemli katkılarda bulunmakta, uluslararası sorunlar karşısında çoğunlukla benzer ve yapıcı yaklaşımlar izlemektedir.

Bu beş ülkenin G20 üyesi olmaları, gelişmekte olan ülke kategorisinde bulunmaları, farklı yönetim biçimlerine rağmen çoğulcu bir sistemle yönetilmeleri, açık ekonomi yapısını benimsemeleri bu ülkelerin başlıca ortak özellikleridir. Ancak MIKTA işbirliğini meydana getiren asıl faktör, bu ülkelerin bölgelerinde son yıllarda giderek güçlenmeleridir.

Türkiye, bölgesel ve küresel sorunlara yapıcı çözümlerin kolaylaştırılması, küresel yönetişimin daha da etkinleştirilmesi ve küresel yönetim mekanizmalarında ihtiyaç duyulan reformların hayata geçirilmesi bakımından MIKTA'nın önemli katkılarda bulunabilecek potansiyele sahip olduğunu düşünmektedir.

MIKTA platformundaki işbirliğinin daha da geliştirilmesini desteklemektedir. Ayrıca, bu platformun Meksika, Endonezya, Kore ve Avustralya ile ikili ilişkilerimizin derinleştirilmesine ve bu ülkelerin yer aldığı coğrafyalarda etkinliğimizin artmasına katkı sağlayabileceği değerlendirilmektedir.